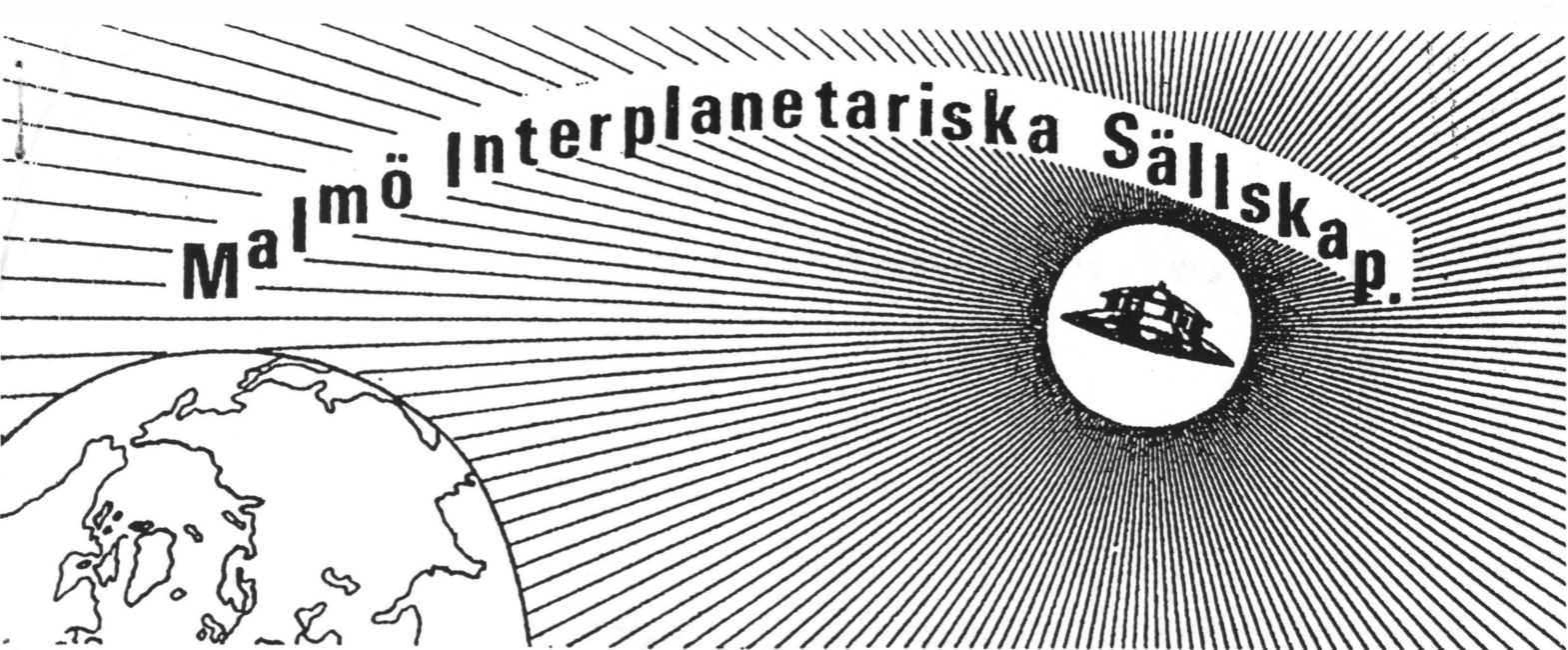

TELLUS

Organ för MALMÖ INTERPLANETARISKA SÄLLSKAP - M I S.

M I S 30-ÅRS JUBILEUM 1 Okt. 1988

=====

Så är det åter dags med ett jubileum. Efter 30 år kan det vara dags med en liten tillbakablick. Jag upplever att M I S sakta håller på att byta identitet. Aldern tar mer och mer ut sin rätt hos många gamla MISare och nytt folk kommer till. Allt detta är ju väl, men varje tid har sin prägel.

Det fanns en mycket speciell atmosfär den gången M I S startade. Det var en grupp människor som tillsammans gav föreningen en speciell karaktär, som gav den identitet och personlighet.

Vi vill med denna lilla skrift gratulera födelsedagsbarnet. M I S har uppnått mogen ålder.

Därför detta nummer av Tellustidningen. Den utkommer mycket sällan och ytterst motvilligt. Den brukar bestå av artiklar saxade ur olika dags- och veckotidningar som rör våra intresseområden.

Men ingenting är tillräckligt bra för dessa prominenta medlemmar, enl redaktörens uppfattning (högst personlig).

Torsten Bussenius

Okänd materia bombar jorden

Ljuset från våldsamma explosioner i stjärnbilden Svanen når jorden det närmaste dygnet. Sedan bombarderas jorden av okänd materia med mycket hög energi, vilket utlöser kaskader av kärnreaktioner i atmosfären.

Detta förutspår amerikanska astronomer, och forskare runtom i världen kommer att vara på plats vid radioteleskop och andra mätinstrument för att studera strålningen och den okända materiaens effekter. Lyckligtvis är den helt ofarlig för oss.

– Antingen har vi rätt och blir hjältar för att vi upptäckt okänd materia, eller också blir vi idiotförklarade, säger Marvin Marmishak, som är ordförande för fysiska fakulteten vid University of Minnesota.

Ny typ

De mystiska okända partiklarna kommer från Vintergatans starkaste strålningskälla, dubbelstjärnan Cygnus X-3 i stjärnbilden Svanen. Partiklarna kallas cygnoner, och forskarna har funnit indikationer på dem vid tidigare utbrott hos Cygnus X-3, som är galaxens mest gåtfulla objekt.

Det rör sig om kosmisk partikelstrålning av en helt ny typ. Partiklarna, som har mycket hög energi, färdas med nära ljushastigheten i rät linje från den 40 000 ljusår avlägsna dubbelstjärnan.

Detta förbryllar forskarna: Om stjärnan utsänt vanlig kosmisk partikelstrålning, laddade partiklar (protoner), hade dessa inte gått i rät linje utan följt galaxens väldiga magnetfält i en båge.

De enda neutrala (oladdade) tyngre partiklar man känner är neutroner. De är emellertid alldeles för kortlivade i fritt tillstånd för att kunna resa den långa vägen från Svanen.

Fotoner och neutriner uppfyller också kraven på neutralitet och stabilitet. Men fotonerna från utbrotten är för få för att åstadkomma de kärnreaktioner som studerats vid tidigare utbrott hos Cygnus X-3. Det kan inte heller röra sig om neutriner, eftersom strålningen försvinner när stjärnan sjunker under horisonten; om det varit neutriner hade de gått genom jordklotet.

Särkvark

Fysikerna har hittills bara en bra förklaring: Partiklarna kan bestå av en helt ny och okänd materia som kallas särkvarksmateria.

Klumpar av denna är helt stabil och de kan förekomma i storlekar från elementarpartikel till jättestjärna!

Särkvarkmateria består till lika delar av tre kvarktyper: u-kvarkar, d-kvarkar och särkvarkar. Endast de minsta särkvarkspartiklarna, cygnonerna, träffar jorden. De större bitarna kan inte resa så långt, de får inte tillräckligt fart.

En cygnon antas bestå av två stycken av alla tre kvarktyperna, alltså totalt sex kvarkar. Den positiva protonen innehåller tre kvarkar.

Den ena stjärnan i systemet Cygnus X-3 antas bestå av särkvarksmateria som vid vissa tillfällen slungas mot den normala stjärnan i systemet. Den okända materia splittras i små stycken och slungas ut i rymden.

I september 1972 fick Cygnus X-3 ett våldsamt utbrott. Kärnreaktioner i jordatmosfären skapade bl a myoner som registreras i underjordiska detektorer – myonerna har stor genomträngningsförmåga). Mängden av myoner pekade på en energikälla i Svanens stjärnbild, och forskarna började tidigt spekulera i att endast en ny, okänd materia kunde åstadkomma kärnreaktionerna.

ÅKE HALLGREN

Året var 1958. Jag var 14 år och stod i gatuhörnen och såg tuff ut med kragen uppfälld därbak, brylkräm i håret och en Elvisknyck på överläppen. Livet var rock'n roll, vilda västern och filmstjärnor. Jag gick på Borgarskolan här i Malmö. Man trodde att man bara kunde vara knutte, spädda, di-xie eller pensionär. Föga anade man att precis i samma byggnad som man tillbringade dagarna i, där fanns ett nytt slags väsen om nätterna; MISarna.

I deras huvuden kretsade tankarna kring saker som ingen annan tänkte på på den tiden. Särskilt inte i Malmö, där människorna är vanligast i hela världen. Man skulle kunna säga, att vi här i Malmö är ovanligt vanliga, fast ju meningen motsäger sig själv. Men så uppfattar nog oftast Malmöbon sig själv och sin stad. Malmö är den vanligaste platsen i hela världen.

Detta för att Du som läser detta ska inse, hur oerhört annorlunda och märkliga dessa MISare var. Ingen vanlig människa visste ens om att de fanns.

När vi vanliga människor läste om stjärnorna i Filmjournalen, då hade dessa varelser sina sinnen inställda på RIKTIGA stjärnor.

När Malmöborna tänkte på grannen, fästmon, slakten och John Wayne, då tänkte dessa farliga människor på ... FOLKET FRÅN RYMDEN !!!

Ni ser genast det oerhörda avståndet mellan tankevärldarna! Dessa MISare var väldigt få i början, en handfull entusiaster - Malmös salt - för att uttrycka sig bibliskt.

Tänk Dig att i Malmö, i MALMÖ - världens sofflock - fanns redan då en förening som bar det fasansfulla namnet "MALMÖ INTERPLANETARISKA SÄLLSKAP"!

Redan dialekten inbjuder till mera världsliga uttryck som "luad ål" eller "pantofflegröd" och mindre till uttryck som "interdimensionella växellådor", "tidsrattar" eller "himmelska fartränder".

Ibland, när man sagt föreningens namn, har det hänt att man frågat: "Va, kommer ni från andra planeter?!"

Så är det inte. På sin höjd händer det att någon kommer från Helsingborg. Men vad gör det, avstånd är relativa för Misare som för Einstein.

Själv behövde jag ännu sexton års mognad för att platsa i detta gäng, för att s a s släppa hämningarna inför kosmos. Det dröjde faktiskt så länge innan jag över huvud taget visste att dom fanns. Avundsjukt har jag fått lyssna på "dom som va' me'" från början eller nästan från början.

Det är lite annorlunda idag. Det vi talar om är inte lika ovanligt längre. Vi ville att våra tankar skulle spridas, men då kan vi heller inte få känna oss lika tokiga och exklusiva längre. Men så sent som 1978 fick vi känna oss ganska märkvärdiga. Då hade Steven Spielbergs film "Närkontakt av tredje graden" premiär på Scaniabiografen. Och MIS hade köpt biljetter till föreningens medlemmar till premiärföreställningen. Då blev det intervjuer i en dagstidning med bilder på MISare och allting, och vi fick lov att yttra oss som sakkunniga experter på tefat. Ebbe sa om filmen, att det var teknikernas julafton. Filmen fick med nöd godkänt av oss och vi uttryckte oss lagom blasserat efter den utbildning vi hade på området.

Gamla MISare har berättat för mig om den första tiden. Om hur ofta de gick hem till varandra efter föredragen och diskuterade livligt världsrymdens gåtor tills det ljusnade. Sedan sov dom ett par timmar innan dom träffades igen för att lösa resten av problemen. Det finns knappt kvar några problem för oss andra.

Men då pratade dom så att golvet försvann under deras fötter, väggarna bågade, öppnade vinklar till den femte dimensionen, bordet stäppade och världsrymden lyssnade med stor häpnad. Det hade den aldrig trott om sig själv. Allt var illusioner och upplöstes i ett intet. Efteråt var allting tomt; sinnet var tomt, evigheten var tom, huvudena var tomma och kylskåpet var tomt - allt enligt Buddhas lära.

I vår kära förening har också allting blandat sig på det mest otroliga sätt. Historiska och nutida tänkares ord blandades; allt mellan Buddha, Einstein, Martinus, Alve Holmqvist och en och annan rymdvarelse - saker man inte trodde kunde gå ihop blandades till en kosmisk pyttipanna som oftast blev förvånande välsmakande. Vi vågade tänka det otänkbara ...

"Rymdfolket talar. De säger, att de kan inte bara färdas framåt och bakåt

i tiden, utan även till vänster och höger!"

Hör ni nå't i luften som surrar
så e' det inte vi som hurrar
Det är våra tankar som snurrar.

Då jag själv inte var med från början, så har jag nedan tagit med en liten minnesskrift ifrån MIS 15-års jubileum, d v s efter hälften av den nu gångna tiden. Ett år efter kom jag med och mina tankar har succesivt förvildats sedan dess ...

En tillbakablick.

Hur mycket har inte hänt under dessa år. Vilket äventyr var det inte att få träffa så många av världens kontaktmänniskor med de interplanetariska flygande "tefatsmänniskorna", t.ex. Georg Adamsky från U.S.A. och Sir Anthony Brooke från England m.fl.. Vilken inspiration var det ej när vi fick höra redaktören Karl L. Veiths och kyrkoherde Algot Englessons sakkunniga utläggningar om våra vänner från rymden. Jag skulle önska, att det nu skulle uppstå en ny "väckelse" i våra föreningar, ty säkert har vi ännu mycket att inhämta från den interplanetariska världen.

Malmö den 19 september 1973

Knut-Åke Lindberg

Redan då tyckte vi om oss själva. Det tog ytterligare 10 år innan denna "tyck om dig själv"-filosofi började spridas genom böcker.

Skämt å'sido, våra tankar går med tacksamhet till dem som startade MIS och som med sådan entusiasm har hållt föreningen levande. För de astrologitroende så kan jag säga, att MIS har passerat en Saturnusrunda, d v s 28 år. Efter den prövningen brukar det stå kvar som har något inre värde. Tänkaren Martinus säger, att fram till ca 30-årsåldern så repiterar vi tidigare liv. Först därefter börjar vårt egentliga nya liv. Rudolf Steiner säger, att vi inte har helt "reinkarnerat" i vårt nya liv förrän vid 28 år.

Så nu är MIS en vuxen förening. Kanske är "lektiden" förbi. Medlemmarna vill idag mera än bara få sina fantasier kittlade.

Men alla minns ju så gärna sin barndom och dess oskuld ...

Och tänk också på, att oberoende av vilken föredragshållare styrelsen har lyckats skaka fram, så har du alltid Dig Själv med till föreningen. Och medlemmarna får också det Du bjuder på.

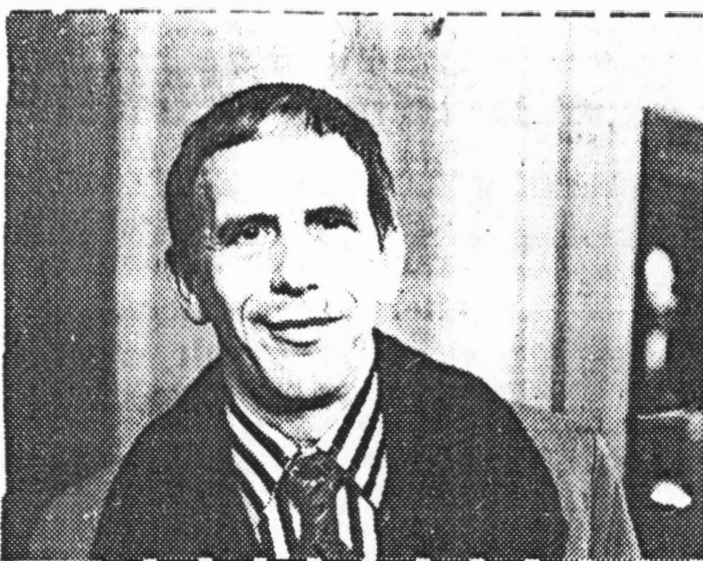
Vi har gått med MIS lite mer än ett Saturnusvarv. Många har missförstått MIS-märket och trott att det föreställer Saturnus och dess ringar. Det gör det inte. Det föreställer en sol med ljusringar som sprider sig utåt. Det kan ju tolkas symboliskt och att vi nu kanske ska inse vad märket vill säga.

Det händer mycket denna höst. Trots denna jubileumslördag på Tekniska Museet med god mat efteråt på Malmöhus slott (för dem som anmält sig), så kör vi som vanligt nästa fredag med ett vanligt möte. Och fredagen den 14 sept. okt. ska vi upprepa en lyckoträff för ett par år sedan; en stjärnkväll uppe på Romeleåsen med lite föredrag och medhavt fika inne i Romelestugan. Anmäl i god tid, endast 30 personer får plats. Och i höst ska Ragnar Olsson, vår senaste ordförande, gå en kurs i muntlig framställning bl a, och vad jag förstod, lite av en charmkurs. Vilken ljus framtid går vi inte till mötes!

Länge leve MIS, HURRA, HURRA, HURRA !!!

ari
78.

3 mars
1978.

● **Ebbe Johansson (MIS):** Filmen väcker till sökande

● **Annalisa Bengtsson (MIS):** Motståndarna fick vatten på sin kvarn

Av ANDERS BENDROTH

MALMÖ: "Närkontakt av tredje graden."

Om en UFO-film

Föreningen
MIS på
filmpremier
den 3/3-78.
Vi var 150
personer.

Ebbe Johansson (ordf i MIS):

Filmen väcker upp människan till ett sökande ut i världsrymden. rent tekniskt är första delen juste, medan den andra mera blir något av en teknikernas julafton.

Även om innehållet är bra. Vad gäller rymdfigurerna som visades så finns det ju ett 100-tal former observerade och sannolikt har man plockat fram ett mellanvärde på rapporterna.

För oss som är initierade i UFO är innehållet i stort sett OK. Fallen är sådana vi tror på.

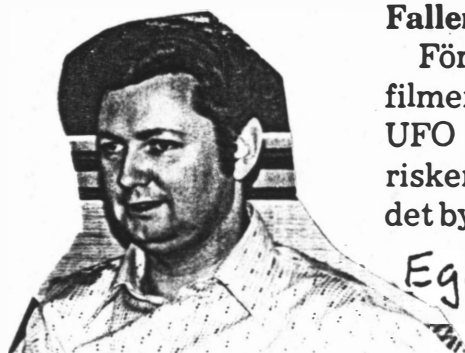
För den icke-initierade kan filmen ge en uppfattning av vad UFO handlar om. Dock med risken att många förvirras, tror att det bygger på autentiska fall.

Annalisa Bengtsson (MIS):

Filmen väckte intresse, fast jag är rädd att motståndarna till tefat fick en del vatten på sin kvarn. Den kan förefalla verklighetsfrämmande. Filmens första del var saklig, den sista lite för ljusfager. Och rymdfigurerna lite verklighetsfrämmande. Fast på det stora hela var det en utmärkt film.

Alve var också där.

Ego var
där.

Utdrag ur ett fotoalbum. Därför har lite "kladd" kommit med tyvärr. Efter filmen samlades vi i vår lokal på dåvarande Sjöbefälsskolan, nuvarande WMU, för efterdiskussion. Tyckandet var lita blandat. Själv var jag lite besviken på filmen, särskilt på mitteldelen, men när jag har sett om den efteråt har den faktiskt vuxit. Fast numera finner jag lite för mycket religiösa anspelningar i filmens slut. När det stora skeppet lyfter mot slutet, så är en gammal Disneylåt inflikad i ledmotivet; "Ser du stjärnan i det blå, allt du önskar kan du få!" Känns det igen?

Fyra svenskar upplevde något kusligt i Lübeck:

Vi gick för att ta en öl och

I ett brev till fjärrskåderskan Saida Andersson berättar en kvinna från Skåne om det märkliga som hände henne och hennes resällskap under en tur till Lübeck. Fyra helt normala svenskar hade mitt på blanka dagen en helt oförklarlig upplevelse. Läs Saidas intressanta svar!

REDAKTÖR: JEANETTE MELLVIG
TECKNING: RONNY LINGSTAM

Kära Saida!

Nu har jag i 22 år grubblat på en gåta och är idag lika långt från lösningen som någonsin.

Den 22 juli 1966 var min man och jag, samt våra två vänner från Göteborg, i Lübeck. Vi bodde i Bad Schwartau men körde in en tur i Lübeck. Efter att ha tillbringat hela dagen i denna stad föreslog någon i sällskapet att vi skulle ta en öl innan vi körde hem igen. Vi gick Kohlmarkt ett kort stycke och tog av åt vänster på vägen. Då kom vi till en kyrka som låg uppe på en hög mur. Där fanns en trappa med två steg som ledde till en dörr i muren. Min första kommentar var att det var olämpligt att lägga en krog under en kyrka.

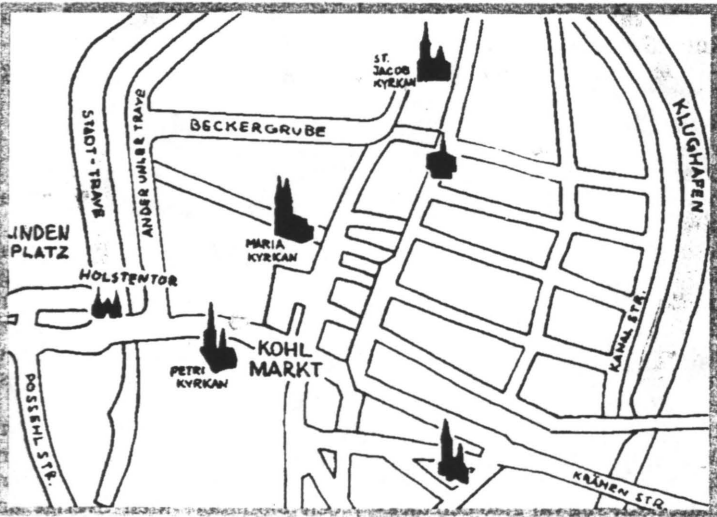
Vi steg in ett rätt stort rum med vita väggar, långa träbord och bänkar. Runt väggarna fanns hyllor med fina tennstop och tenntallrikar. Jag tänkte för mig själv: Hur vågar de ha en förmögenhet stående så?

Greps plötsligt av panik

Bakom en disk stod en man med förkläde av läder och över honom hängde korvar och skinkor i taket. Vi frågade om vi kunde få en öl och han sa ja.

Vi slog oss ner vid ett bord. Bakom väggen var små avbalkningar med ingång från sidan och en öppning framåt, som det tydligen kunde dras en gardin för. Min man såg att värden tapade ölet ur en tunna. Vår gode vän från Göteborg sa att värden nämnt att Gustav II Adolf en gång varit där. Vi tyckte inte att det var så konstigt, eftersom han ju var överallt i Tyskland.

Vi satt i lugn och ro och drack vårt öl, när någon fick se en trappa i ett hörn. Vi gick dit och tittade och tyckte att det var underligt, en smal trappa, brant, gick rakt ner i jorden. Jag började plötsligt och oförklarligt gripas av panik, men våra män gick ner. Hur långt de gick vet jag inte för jag gick bort från trappan genast. Männen har berättat att trappan gick cirka tre våningar ner, men längst ner hade den rasat. På ett par ställen i trappan fanns smala bås med bord och bänkar.

En förenklad karta över Lübecks innerstad. Det svenska sällskapet gick Kohlmarkt ett kort stycke och svängde sedan in mot S:t Petri kyrka (vid den röda punkten).

"I ett hörn av krogen fanns en underlig, brant trappa. När våra män gick ner greps jag plötsligt av panik..."

hamnade i en spökkrog!

Vid det laget var jag, som annars är en lugn människa, så uppskrämd, rentav panikslagen, att jag tiggde de andra om att vi skulle gå därifrån. Det gjorde vi också. Jag har i många år skrivit dagbok och skrev efteråt att vi varit på en konstig krog i Lübeck.

Ingen kände till krogen

Sedan har tiden gått och vi har otaliga gånger suttit och diskuterat denna krog. Vi har varit i Lübeck flera gånger, men inte letat särskilt effektivt för vi trodde att vi lätt skulle finna den igen. Förra året bestämde vi oss för att resa ner och leta mera ordentligt.

Vi gick först till turistinformationen, men de visste inget. Sedan kontrollerade vi samtliga kyrkor i innerstan och bara St Petri kyrkan hade en mur under, men den var hel. Vi talade med värden på hotellet, en gammal lübeckare, men han visste heller inget.

Vi fick tips om ett par krogar som man antog att det skulle kunna vara, dels Lübecks äldsta krog Heiligen Geist och dels Schiffergesellschaft. Den första såg helt annorlunda ut, dels fick man gå ett par trappsteg ner och inte upp för att komma in i krogen, dels var inredning, väggar m m helt annorlunda.

Den andra hade ett par trappsteg upp, men därinne stämde ingenting. Inga avbalkade bås, ingen mystik, brant trappa som ledde ner. Jo en sak stämde: borden såg likadana ut. Vi frågade värden om borden var köpta på senare tid men han svarade att det var de gamla, ursprungliga borden. När vi tittade närmare på muren under S:t Petri kyrkan såg vi tydliga spår av att man murat igen en öppning. Där måste också ha funnits ett par trappsteg, som man kanske kan se av bilden jag tog.

Nu reste vi ner igen efter mid-sommar och forskade den här gången på stadsbiblioteket i Lübeck och en underbar biblioteka-

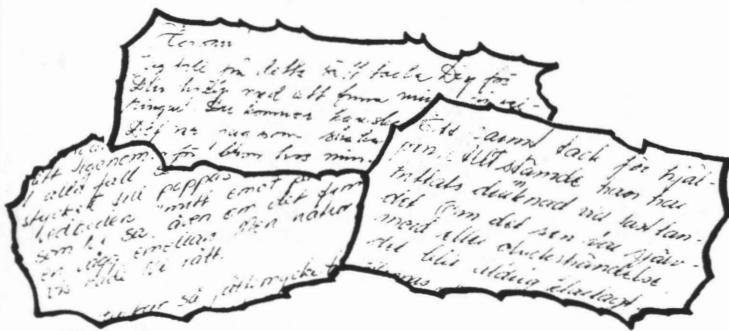
Det här är den plats nedanför S:t Petri kyrkan i Lübeck där brevskrivaren menar att spökkrogen låg. Man ser tydligt att där en gång funnits en port som nu är igenmurad.

rie försökte hjälpa oss, men för-gäves. Vi var på Bürgerinforma-tion och på Lübecker Nachrich-ten, men ingen hade någonsin hört talas om en krog, som såg ut som vi beskrev. Det enda vi fick ut av det hela var att vi blev bättre på att tala tyska.

Jag är intresserad av parapsy-kologi och har vid det här laget börjar fundera på om vi passerat genom någon tidsgräns. Vi var fyra nyktra människor och jag kan när som helst rita upp loka-len. Nu hoppas jag att du Saida kan hjälpa mig på något sätt. Denna gåta ger oss ingen ro. Den är glömd någon månad men sedan kommer tankarna tillbaka igen.

Undrande skånska

Så här svarar Saida:

Saida får tusentals tackbrev

Många, många människor har fått hjälp av Saida att hitta borttappade saker. Även försvunna människor har hon spårat. Det finns hela säckar av tackbrev som kan intyga Saidas märkliga förmåga. Här är utdrag ur tre av breven.

Skriv till Saida!

Du har chansen att få hjälp att hitta borttappade saker eller att få förklaring till händelser som du grubblat över. Skriv gärna kortfattat för hand och uppge födelsedatum. Adressen är:

**Saida Andersson,
Hemmets Journal,
212 05 Malmö.**

Obs! På grund av det stora in-tresse som Saidas spalt har väckt vill vi betona att alla inte kan få svar. Saida väljer ut ett antal brev slumpmässigt varje

Denna krog ser ut att ha fun-nits på 1700-talet och den har murats igen nu. Det var en tids-gräns du och ditt sällskap kom igenom. Det är något med siff-ran sju, så det kan röra sig om 700-talet också.

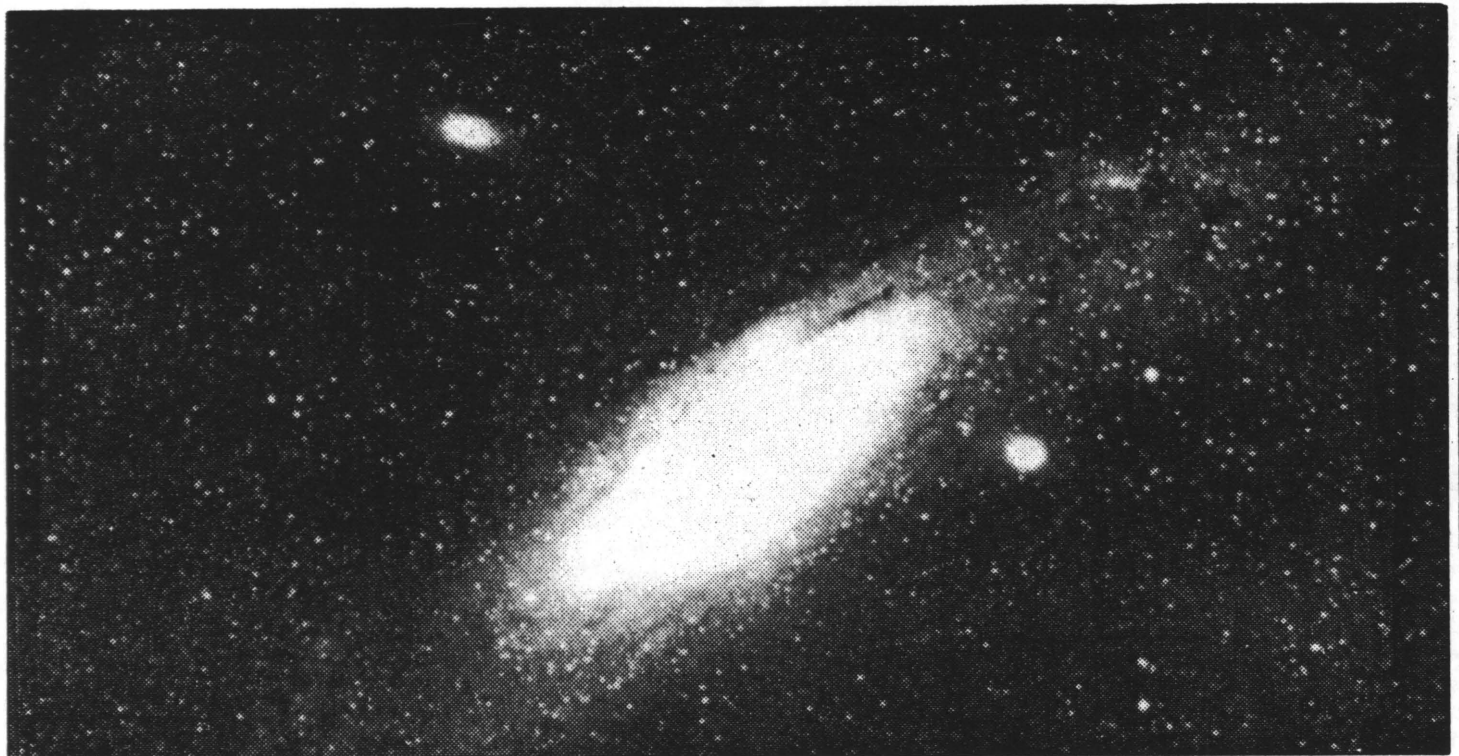
Du som är så minnesgod är mottaglig för det övernaturliga och har säkert mycket annat att berätta också.

Det var tur att männen inte kom längre på sin vandring un-der kyrkan för då hade de kom-mit till en gravkammare. Det var därför trappan slutade så att de inte kunde komma längre. Men det fanns en kammare med värdefulla skatter också. Nu var ni fyra personer som var med om detta och en av er var mottaglig.

Genom den personen gick tids-gränsen så att alla fick vara med. Du har ett starkt psyke, det är därför du kan se alla de-taljer i upplevelsen. **Saida**

vecka. Räkna också med att det tar minst 7-8 veckor innan ev svar kan publiceras i tidningen.

Andromedagalaxen ser ut som en oval dimfläck med blotta ögat, och ännu bättre i kikare. För att urskilja stjärnor och spiralarmar krävs ett kraftigt teleskop. M 31 har även två små satellitgalaxer, precis som vår Vintergata.

Andromeda myllrar av liv?

□ Där flamlar Sirius, där Orion, där plaskar Svanen i eterens bad...

De stjärnklara nätterna kommer tätare, och det är inte alls bra för cocktailmaterna i trädgården, eftersom det blir kallt nattetid. Men stjärnorna lyser, om vi vill det eller ej, och då kan det vara bra att veta att de också är mycket nyttiga – inte bara vår egen stjärna, solen.

Om dessa rymdens gigantiska kärnkraftverk visste Gunnar Wennerberg intet, när han skaldade raderna ovan i mitten på 1800-talet. Väl är det: hans poesi hade kanske kommit av sig.

Stjärnorna är vår världs fundamentala smedjor: här slås protoner och neutroner samman under tryck och hetta till livets grundämnen och hårdvara till planeter. När någon av dessa lysande verkstäder överhettas och sprängs, sprids askan i rymden; nya solsystem

skapas, liv kan uppstå som Fågel Fenix i sagan, fast mer fantastiskt.

Skapelseprocesserna pågår ständigt i dynamiska stoftmoln, så rika på livsviktiga komplicerade molekyler, att man frestas tro att universums mål är att skapa liv.

□

Någon sådan okänd kraft irymys inte i vetenskapen, utan i religionen, men faktum är att fler och fler kända vetenskapsmän på senare år börjat mistänka att jordelivet inte uppstått och utvecklats av en slump. Händelserna på jorden är så fantastiska och osannolika att de helt enkelt inte kan ha inträffat! Vad blir den logiska slutledningen? Jo, att okända krafter måste vara i verksamhet. De grundämnen som skapats i stjärnorna och som allt levande består av, är nämligen mycket sinnrikt konstruerade – kolatomen med dess i praktiken oändligt många kombinationsmöjligheter är ett bra exempel.

Om liv inte skapas av slumpen, utan något annat ligger bakom, bör det myllra av levande varelser i vår egen och andra galaxer.

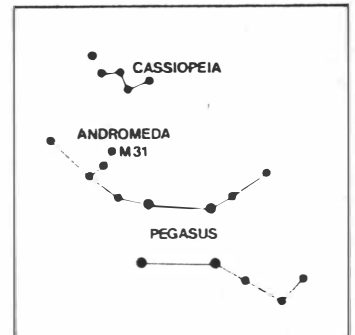
En del vetenskapsmän hävdar till och med att det mänskliga medvetandet inte kan vara resultatet av en lång utvecklingskedja på jorden – det bör ha funnits i universum alltid! Universum vill inte spela sin storslagna roll för tomma bänkar, därför har medvetandet i kosmos format vårt materiella

universum, med tänkande liv, öppet medvetande, som kronan på verket..

Det är en vacker tanke, och nu känns det lite intressantare att titta på en av den höstliga natthimlens sevärdheter, nämligen Andromeda-galaxen, M 31.

Denna jättegälaax är vår närmaste stora galaxgranne i rymden, men avståndet dit är ändå 2,2 miljoner ljusår. Andromedagalaxen innehåller flera hundra miljarder stjärnor och ses som en oval dimfläck med blotta ögat, nästan rakt upp på natthimlen. Man orienterar sig med hjälp av den stora kvadraten i stjärnbilden Pegasus som står högt över horisonten på söderhimlen. En fältkikare är mycket bra för att förstärka bilden av galaxen. Men denna är så långt borta att några stjärnor inte kan urskiljas. Och vi ser M 31 som den såg ut för 2,2 miljoner år sedan – så lång tid har det tagit för dess ljus att nå oss.

Jätteplaneten Jupiter är en annan sevärdhet, och Jupiter kommer att lysa starkt denna höst. Planeten roterar runt solen i en elliptisk bana och ett varv tar tolv år. I år är Jupiter som närmast solen under detta tolvårslopp, den 18 oktober kommer planeten i opposition och syns då mycket stor och

En stjärnklar natt hittar vi Andromedagalaxen, M 31, mellan stjärnbilden Pegasus' kvadrat och W-formade Cassiopeia. Man kan se den med fältkikare, även om viss störande gatubelysning finns på platsen. Men helst ska man vara borta från stadens ljus, och månen bör inte vara uppe.

ljusstark. Vid oppositionen står solen, jorden och Jupiter i nästan rät linje, och då är jorden som närmast jätteplaneten.

Det innebär också att man den 18 oktober finner Jupiter rakt i söder vid midnatt.

Ake Hallgren

— Det finns absolut liv i rymden. Den som säger något annat är okunnig, säger Ebbe Johansson, ordförande i Malmö Interplanetariska Sällskap. Intresserade åskådare är Henry Svensson, UFO-forskare, och Svend Pohlmann, klubbmästare i MIS. Foto och montage: Drago Prvulovic.

Besökare från rymden?

— En självklarhet!

MALMÖ: — Det är helt klart att vi har besökare från en annan värld.

Det säger Henry Svensson från Mariestad, som är en av de många föredrags-hållare som framträder vid Malmö Interplanetariska Sällskaps 20-årsjubileum i Rådhushallen i helgen.

Henry Svensson bestämde sig i början av 60-talet för att ta reda på om det kunde ligga någon sanning bakom alla de observationer av UFO ("flygande tefat") han läst om.

Sedan dess har han färdats tusentals mil för att få tag i personer som sagt att de sett UFO:s. Hittills har han talat med 200 vittnen i Norden.

— Jag försöker helt enkelt ta reda på om vittnena kan betraktas som trovärdiga. Jag talar också med folk i omgivningen och gör markundersökningar på platsen där UFO sägs ha landat.

— Jag har bara kunnat avfärda fem procent av vittnena som lögnare.

— Vi sysslar inte bara med UFO, säger Ebbe Johansson, ordförande i Malmö Interplanetariska sällskap. Vi vill presentera ett brett livs-filosofiskt material.

— Vi vill visa var forskningen står i dag. Vi vill väcka allmänheten. Om man sätter sig in i olika religioner och tar reda på vad till exempel teosofier, spiritualister och astrologer kommit fram till är det möjligt att nå insikt om vem man egentligen är. Mänskiskan är inte bara en mekanisk varelse.

På fredagen talade Lom-makonstnären Gunnar Nylund om formologi. Han

säger sig efter 50 års forskning ha hittat nya lagar för hur djurs och människors former rättar sig efter bredd-graderna.

— Jag är också den förste i världen som lyckats lösa de matematiska gåtorna om cirkelns kvadratur, kubens fördubbling och vinkelns tredelning, säger han. Jag skall nu försöka presentera mina rön för världen.

Senare i helgen kommer föredrag om meditation av bland annat Hans Granqvist och Carl-Gustav Lönn, ordförande i Förbundet Tro och Vetande i Malmö, ska berätta om den moderna spiritua-lismen.

Ur Kvällsposten
den 16/3-88.

Vad var det för en farkost jag såg på natthimlen? Det undrar Lars G Ohlsson från Rottne utanför Växjö. Det undrar också försvarets säkerhetsexperter som nu ska granska Ohlssons detaljerade redogörelse. Här visar Ohlsson en teckning av föremålet han såg. Bild: Mats Samuelsson.

Var det ett UFO han såg? — nu vill militären veta mer

VÄXJÖ (KvP) – Jag har aldrig förr sett något liknande. Det var en helt fantastisk syn.

Vad var det som Lars G Ohlsson såg på natthimlen utanför Växjö i månadsg kväll?

Det undrar han själv, det undrar UFO-Sverige och det undrar militären.

Lars G Ohlsson är känd i dessa spalter som en duglig pressfotograf, men den här gången hade han inte kameran till hands, olyckligtvis.

Han färdades i bil mellan Växjö och hemmet i Rottne, två mil utanför stan, i måndags kväll.

Med risk för att folk ska skratta åt honom väljer han att berätta offentligt om det han såg. Han har också lämnat en detaljrik redogörelse till de militära myndigheterna.

Egentligen är det flera olika observationer under loppet av en halvtimme som det rör sig om.

– Det började med att jag såg ett fast vitt sken till vänster om mig medan jag körde hemåt. Det skyntade mellan träden, över Helgasjön.

■ TITTADE EXTRA

Det var i och för sig inget som han direkt hajade till över, även om han tittade extra. Det gjorde

också en annan bilist, i en vit Volvo 745.

Ljusskenet ser han ända tills han kommer hem till Rottne.

– Där kliver jag ur bilen och ställer mig för att titta extra noga mot den stjärnklara natthimlen. Jag hämtar en kikare för att kunna se bättre. Då dyker det efter en halv minut upp ett annat fenomen samtidigt som det ursprungliga ljusskenet försvinner, berättar Ohlsson.

■ BLINKANDE LJUS

Det som nu visar sig är Ohlsson rätt säker på var ett flygplan av något slag, dock ej civilt av hastigheten att döma. Det var utrustat med gröna och röda blinkande ljus och Ohlsson kunde också observera ett fast vitt sken.

– När den farkosten är på väg att försvinna åt nordost vänder jag på huvudet och tittar åt det håll varifrån det som troligen är ett flygplan har kommit. Och det är nu jag får se något jag aldrig förut har sett, en helt fantastisk syn.

– Helt tydligt ser jag ett deltaformat föremål förflytta sig i samma riktning som flygplanet. När det befinner sig rakt över mig ser jag, fortfarande tydligt i kikaren, sju grupper av ljuspunkter som avger ett vitt sken. Varje grupp består av fyra ljuspunkter. Ljuspunkterna är sammanbundna av ljussträngar, berättar han.

■ LJUSPUFFAR

– Farkosten avger en sorts ljuspuffar efter sig från två olika bakre punkter. Puffarna kommer

med 2-3 sekunders intervall och när puffarna avges sker det i samband med kraftig blåvit gnistbildning.

– Till slut, kanske efter tre minuter försvinner farkosten åt nordost och det ser ut som om det "knappar in" på det bortflyende flygplanet, som jag fortfarande kan urskilja i nordost.

– Jag uppfattade också ett ljud från farkosten med ljuspunkterna, dovt och mullrande men knappast störande eller påträngande.

– Jag vet inte vad jag ska tro.

Jag är absolut ingen UFO-fantast, men eftersom jag har sett det jag har sett finns det heller ingen anledning att tuga om det. Och jag får väl ta risken att bli betraktad som förvirrad, säger Lars.

Naturligtvis grämer det honom att han inte hade någon kamera tillgänglig. Han kunde visserligen på några minuter fått fram en, men knappast med rätt objektiv.

■ INGEN KAMERA

– De ursprungliga företeelserna, ljusskenet och flygplanet, hade det inte kunnat bli några vettiga bilder av. Det hade däremot kunnat bli av farkosten med ljuspunkterna, men jag valde att stå kvar och registrera så mycket som möjligt istället för att chansa

på att få fram en kamera, och därmed kanske missa allt.

På tisdagsförmiddagen slog Ohlsson larm till de militära myndigheterna och ombads inkomma med en berättelse omedelbart.

Han skickade en sådan per telefax efter någon timme.

– Den är mycket detaljerad och bra, med väderstreck och exakta tidpunkter. Därför skickar jag den nu till Milostabens säkerhetsavdelning utan att bifoga några kommentarer, säger major Allan Lindgren vid kallinge Flygflottilj.

■ TACKSAMMA

– Låt mig säga att vi inom flyget är mycket tacksamma för den här sortens rapporter. De behövs om vi ska få grepp på vad som försiggår, säger Lindgren.

Han uppger att någon militär flygtrafik inte förevarit vid den tidpunkt och den plats där Ohlsson gjort sina observationer.

Christer Nordin på UFO-Sverige säger att observationen är mycket intressant.

– Inte minst med tanke på att ett Viggenplan störtade några mil från den här platsen tidigare på dagen.

– Deltaformen på farkosten känner vi igen från tidigare observationer, och i några fall finns också ljud inrapporterat. Däremot är ljuspuffarna och gnistorna något nytt.

Tre lysande föremål förföljde oss över den spegelblanka sjön

Ur Hemmets Journal 19 sept. 1988.

När motorbåten stoppade, stannade de tre lysande föremålen. När båten girade i 45 graders vinkel, bytte också farkosterna riktning. De fyra vännerna i båten skrämdes av det okända som svävade över sjön.

● **Det kusligaste vi varit med om!**

● **Så beskriver Inger och Gustav Eriksson, Signe Johansson och Ingemar Hed det som hände en sommarnatt i år. Tre egendomliga lysande flygfarkoster följde dem under båtfärden över Öjesjön. När de skräckslagna malungsborna snubblat i land ställde sig föremålen på vakt över viken...**

● **De fyras upplevelse är bara en i en rad av märkliga händelser som utspelat sig i Dalarna i år.**

TEXT OCH FOTO: NILS NORLÉN
TECKNING: INGER ERIKSSON

Det var det otäckaste vi någonsin varit med om! Tre starkt lysande föremål dök plötsligt upp över horisonten och flög vid sidan om båten på cirka 400 meters avstånd. När vi stannade, så stannade de också. Sedan förföljde de oss i fem kilometer längs Öjesjön och när vi svängde in i vår vik följde de efter...

Så berättade fyra malungsbor, Gustav och Inger Eriksson, Ingemar Hed och hans sambo Signe Johansson om en skrämmande upplevelse de hade lördagsnatten den 23 juli.

Ingemar Hed, Signe Johansson, Gustav och Inger Eriksson vid sin vik i Öjesjön, där de hade sin skakande upplevelse den 23 juli i år.

— Det var så kusligt, säger Gustav och Inger Eriksson. Men samtidigt var det en fascinerande händelse som, när man tänker på det så här efteråt, vi inte skulle vilja vara förutan.

I det instämmer grannarna Signe och Ingemar. De fyra malungsborna, som är i åldrarna 38—55 år, bor till långt fram på hösten i sina fritidshus någon mil utanför samhället. Där gör de båtutflykter bland öarna och abborrskären i den fiskrika sjön.

— Vi hade besökt bekanta på södra Edsforsön och det blev ganska sent innan vi satte oss i båten för att åka hem. Natten var mycket vacker; det var alldeles vindstilla och klart, berättar Inger.

— Vi startade halv tre på morgonen och efter några minuters färd utbrast Signe, som satt med

VÄND ►

Tre lysande föremål förföljde oss

Forts från föreg sida

ansiktet vänt akterut: "Men titta, vad är det för konstigt flygplan?"

— Jag vände mig om och tittade åt det håll Signe pekade och fick se ett stort lysande föremål, som flög nära skogstopparna. "Det är nog en satellit", svarade jag. Men till vår förvåning dök det upp ytterligare två föremål, som följde efter det första. Jag kastade en snabb blick på Ingemars klocka och såg att den var 2:37.

De tre lysande föremålen flög på uppskattningsvis 400 meters avstånd och med kanske 100 meters mellanrum, hela tiden till vänster om båten i färdriktningen. Gustav som körde båten stannade för att de skulle kunna se föremålen bättre — men samtidigt stannade föremålen också! Då började de fyra i båten tycka att det kändes otrevligt.

— Vi ville hem fortast möjligt så jag drog på full gas. Och då går det undan för båten gör 30 knop, påpekar Gustav. Men när vi startade så startade också föremålen snett till vänster om oss och höll avståndet under den ungefär fem kilometer långa båt färden.

Vid Lövön, utanför vår vik, girade jag åt höger i 45 graders vinkel. De tre lysande sakerna gjorde samma manöver och följde efter in i viken!

— Till en början var det tjugigt och spännande, men när vi märkte att föremålen förföljde oss övergick spänningen i en nästan hejdlös skräck. Jag minns att jag tjöt så det ekade över sjön, erkänner Inger. Så rädd har jag aldrig tidigare i mitt liv varit!

Olycksbådande tystnad

Alla kände sig mycket små inför det okända som fanns därute över sjön. När de lade till vid bryggan ställde de tre lysande farkosterna sig liksom på vakt och spärrade av viken. Ljusskeppet från dem var som från 200-wattslampor men ändå inte bländande.

— Klockan måste ha varit ungefär tre när vi lade till vid bryggan. Vi snubblade ur båten och jag försökte lyssna efter ljud — men allt var olycksbådande tyst, minns Inger.

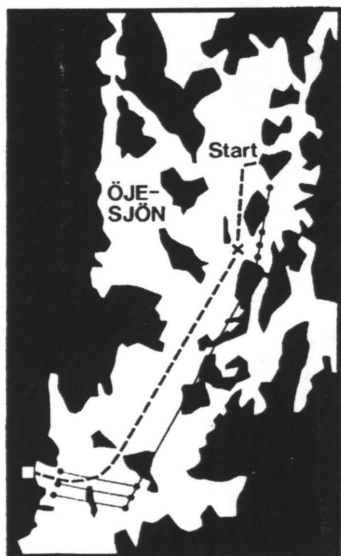
Ingemar sprang till sin stuga för att hämta kikaren, och de hade alla god tid att titta genom den. De fyra vännerna uppfattade föremålen på samma sätt: kupolformad överkant, från vilket det strålade ett intensivt ljus, medan underkanten var mörk och mera diffus. Det såg också ut som om de var täckta med glödande trådar, som hela tiden rörde sig.

För att inte irritera det oförklarliga, som fanns därute över sjöviden, gick båda paren till sina stugor, släckte lyset och drog för gardinerna. De hade sett och upplevt nog...

Ingen av dem har tidigare upplevt något oförklarligt. Men eftersom det under senare år skrivits mycket i tidningarna om UFO i Dalarna har de naturligtvis följt rapporterna med intresse.

— Ibland tvivlar vi på om vi verkligen upplevt det här, det var alltför fantastiskt! säger alla fyra. I tankarna ålтар vi händelseförloppet, men vi kan naturligtvis inte få någon klarhet i vad det var som förföljde oss...

— Om jag varit ensam om att se det skulle jag inte ha berättat det för någon, utbrister Gustav. Den som upplever något utöver det vardagliga blir ju gärna utskrädd. Men eftersom vi nu

Strax efter starten dök de lysande farkosterna upp. Vid krysset stannade Gustav motorbåten. När båten satte fart igen följde föremålen efter och svängde liksom båten in i viken. Där stod de stilla en halvtimme och lyste som 200-wattslampor. Båtens väg den streckade linjen, farkosternas den heldragna.

UFO-experten Paul Hellberg har fått flera rapporter om märkliga händelser i Dalarna under juli månad.

— Alla uppgifter kommer från mycket trovärdigt folk, säger han.

var fyra personer är vi säkra på vår sak: Det var varken flygplan eller satelliter vi såg. Inte heller var det inbillning eller en synvillia.

De var inte fientliga

De fyra har funderat mycket över vilket ärende de tre farkosterna kunde ha. Om de var fientligt inställda, om de sökte kontakt eller om de bara var nyfikna på de små människorna nere i båten?

— Men vi tror knappast det var frågan om fientlighet. I så fall hade ju vi blivit ett lätt byte, där visst oskyddade i båten.

När de tre farkosterna stannade då vi stoppade ute på sjön, och sedan svängde in i viken efter oss, förstod vi att de styrdes av medvetna krafter och alltså inte var några satelliter, resonerar de. Allra kusligast var det när de ställde upp sig på uppskattningsvis 150 meters höjd och liksom spärrade av viken bakom oss.

Signe var den som satt uppe längst efteråt och spanade ut över viken. När hon slutligen gick till sängs halv fyra var det nästan full dager, men de lysande föremålen hängde kvar som väldiga utelampor borta vid holmarna.

Flera kvällar när Signe gått till sängs efter den här oförklarliga händelsen har hon satt väckaruret på ringning klockan två för att stiga upp och spana efter okända flygande föremål. Också de övriga i sällskapet har tagit för vana att kolla himlavalvet innan de går till sängs. Men de har inte sett något anmärkningsvärt.

— Det går liksom inte att komma ifrån upplevelsen, säger de. Den natten satte tydligen djupa spår i våra sinnen. Fast så småningom ska väl minnet av hän-

delsen förblekna.

Trots allt vill ingen av dem vara utan den här erfarenheten. De tycker sig ha fått bevis för att det finns något utanför och bortom det som kan förklaras.

En ljuscirkel på marken

Nu är de här fyra personerna långt ifrån ensamma om att ha sett UFO i Dalarna. UFO är en förkortning av "Unidentified Flying Object" och dit räknas alla flygande föremål som inte kan identifieras.

Paul Hellberg, som står i ledningen för UFO Luftrumsbevakning i Nyhammar, har tagit som sin livsuppgift att avslöja dessa fenomen. Han fick också in rapporter från andra personer som såg ljusfenomen över Dalarna samma natt som händelsen vid Öjesjön inträffade. I Smedjebacken såg två personer ett vitt föremål, som kom från Malungshållet. Någon natt senare såg två andra personer tre svarta föremål, som stod stilla på himlen.

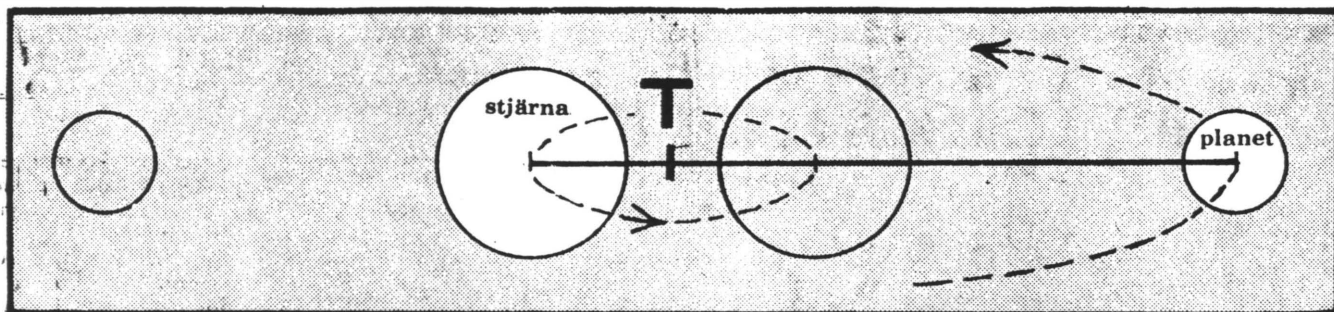
Det kanske allra märkligaste ljusfenomenet inträffade vid Venjansjön en vecka efter händelsen vid Öjesjön. Tre män var ute och promenerade sent på kvällen. Utefter vägen upptäckte de en vit cirkel på marken. Den såg ut som en krans med mörk kärna. De gick fram och sparkade i marken men ingenting hände! Cirkeln bestod helt enkelt av ljus trots att det inte syntes några ljusstrålar. Då tittade de uppåt och såg ett stort lysande föremål i kanten av ett moln. Men de kunde inte urskilja något ljusknippe ner mot marken.

• Under tre-fyra minuter stod männen alldeles förstummade och tittade på ljuskransen, som så småningom försvann med början från ena kanten. Samtidigt försvann också föremålet uppe i luften.

— Det här tyder på att man sökte med laserljus ner mot marken, säger Paul Hellberg. Alla rapporter vi fått in i höst kommer från mycket trovärdigt folk. Vi har kollat med flygvapnet och civilflyget plus andra källor om det förekommit några aktiviteter i området. Men någon naturlig förklaring finns inte.

— Därför fortsätter vi vår bevakning och hoppas snart kunna avslöja vad det är för främmande krafter som sprider skräck och undran i Dalarna...

Telefonnumret till UFO Luft- rumsbevakning i Nyhammar är 0240/413 17. ■

En stjärna och en tung planet roterar kring de båda himlakropparnas gemensamma tyngdpunkt (T). Stjärnan får en egenrörelse, och ur denna kan forskarna även beräkna planetens massa. De svarta cirkarna markerar det andra ytterlighetsläget för stjärnan och planeten.

Ur SDS 5/8-88.

Nyupptäckta planeter ökar chansen att hitta liv

Det finns troligen planeter kring tio stjärnor i vårt hörn av Vintergatan. Upptäckterna tyder på att hälften av stjärnorna i vår galax har följeslagare, och detta ökar också sannolikheten för liv i andra solsystem.

Amerikanska och kanadensiska forskare har gjort upptäckterna oberoende av varandra, genom att under lång tid studera stjärnornas egenrörelser. Det är nämligen så, att vi här från jorden inte direkt kan se några planeter kring andra stjärnor än solen, inte heller via rymdburna instrument.

Färgen avslöjar

Därför måste forskarna studera själva stjärnan i stället för dess omgivningar. När en stjärna och en tung planet roterar kring varandra, får stjärnan en egenrörelse runt de båda himlakropparnas gemensamma tyngdpunkt. Rörelsen är obetydlig och långsam, och därför mycket svår att mäta. Men med moderna instrument går det. Man analyserar helt enkelt färgförändringarna i ljuset från stjärnan under lång tid. Om ljuset antar en röd ton, rör sig stjärnan bort från betraktaren. Men om ljuset förskjuts mot blått, närmar sig stjärnan.

De här egenrörelserna hos en

stjärna kan endast åstadkommas av gravitationen från en närbelägen tung himlakropp, och genom att mäta hur snabb egenrörelsen är, får forskarna en ungefärlig uppfattning om den osynliga följeslagarens vikt (massa).

Upptäckte planet

På onsdagen rapporterade astronomer från Smithsonian Astrophysical Observatory i USA att de upptäckt en mycket stor planet kring stjärnan HD 114762, som finns på avståndet 90 ljusår från jorden. En av astronomerna, David W Latham, sade att planeten var 20 gånger större än vår egen jätteplanet Jupiter, som i sin tur väger 317 gånger mer än jorden.

Den osynliga jätten är därmed på övre gränsen till vad man kallar planeter; himlakroppar som väger mellan 50 och 100 gånger mer än Jupiter blir så upphettade i de centrala delarna (av gravitationen), att kärnreaktioner startar. Då förvandlas de till stjärnor.

Avger värme

Det kan nämnas att planeten Jupiter är så het i sitt inre att den avger mer värme till omgivningen än den får från solen.

I en annan rapport, oberoende av den nämnda, meddelar den kanadensiska astronomen Bruce Campbell från University of Victoria, att han kan lägga fram bevis för att planeter roterar kring nio stjärnor. Han

har undersökt 18 stjärnor, varav alltså hälften visat klara symptom på att de har drabanter.

Det kanadensiska teamet har använt en känsligare teknik än den Latham utnyttjat. Den säkraste rapporten från Campbell rör den solliknande stjärnan Tau Ceti, som finns 12 ljusår från jorden. Här tror man att det finns en planet som är ungefär lika tung som Jupiter. De åtta andra stjärnorna som sätts i gungning av sina följeslagare är samtliga närmare än 100 ljusår från jorden. Men i dessa fall vågar forskarna inte ange någon storlek på planeterna.

Många forskare har under årens lopp sagt att de hittat planeter kring andra stjärnor. Under femtio års tid tog astronomer foton av Barnards stjärna, sex ljusår från oss, och i början av 1970-talet var alla överens om att denna stjärnas egenrörelser tydde på att den hade två eller tre planeter omkring sig. Men senare visade det sig att stjärnans rörelser låg inom felmarginalen för mätinstrumenten och fortfarande vet vi inte hur det står till med Barnards stjärna, trots att den finns så nära oss.

Liknar en sol

De nya mätningarna betraktas däremot som säkra. Latham har t ex studerat "sin" stjärna under sju år och funnit att en planet roterar runt stjärnan på 83.84 dagar. De här resultaten

har också bekräftats av en schweizisk astronom, som gjort mätningar helt oberoende av Latham.

Många av de undersökta stjärnorna är solliknande, och det innebär att kanske någon av dem även har en liten planet, som kan hysa liv. Men därom vet man absolut ingenting. Jordeliknande planeter kan knappast sätta sina stjärnor i gungning – solen väger t ex över 300 000 gånger mer än jorden.

Osäkra livstecken

De amerikanska forskarna menar att de nya upptäckterna kan tolkas som ett tecken på att det även finns liv i andra solsystem. I varje fall får vi ett bättre underlag när vi ska beräkna sannolikheten för utomjordiskt liv.

Men det blir ändå en mycket svår räknekonst. Många har försökt under årens lopp, resultaten har varierat: Vi är ensamma i universum, säger en del. Vintergatan har hundra miljoner planeter med liv, säger andra.

Det finns för många okända faktorer att ta hänsyn till. Om vi i stället för att spekulera i liv, ställer frågan: Hur många tekniska civilisationer finns det i vår galax? kommer saken i ett annat läge. Med stöd av nuvarande kunskaper kan man nästan bevisa att inte ens vi själva existerar. Även om alla stjärnor har planeter!

ÅKE HALLGREN

Har du
svårt
att prata
om dina
problem

LÅT BILDERNA KOMMA FRAM

De inre bilderna, vakendrömda bilder från det omedvetna, kan hjälpa oss att lösa neuroser och inre konflikter. Symbolterapi kallas metoden som demonstreras i ett program på tisdag i P1.

Vi har träffat terapeuten Åke Högberg som använder denna metod i behandlingen av sina patienter.

TEXT: ÅKE S JANSON ILL: HANS ARNOLD

P1

**TISDAG
22.30**

– Bara låt bilderna komma fram, acceptera det som kommer, fundera inte och konstruera inte.

Så manar terapeuten Åke Högberg fram själens inre film hos sina patienter. Den stora del av oss som är omedveten ska få en möjlighet att visa sig.

Det sker inte direkt, vi kommer säkert aldrig att kunna registrera allt våra själar har för sig i det fördolda. Men det vi kan släppa fram är bilder och förklädnader av olika sidor av oss själva liksom av motsättningar och rörelser på djupet.

Att använda inre bilder är en del i den psykoterapeutiska ar-

betsmetoden som Åke Högberg och andra utövar. I den traditionella psykoterapin är samtalet grundformen för kontakten mellan terapeuten och patienten. Den som söker hjälp för sina nerver får en person att tala med när hans egna förnuftiga resonemang inte räcker till.

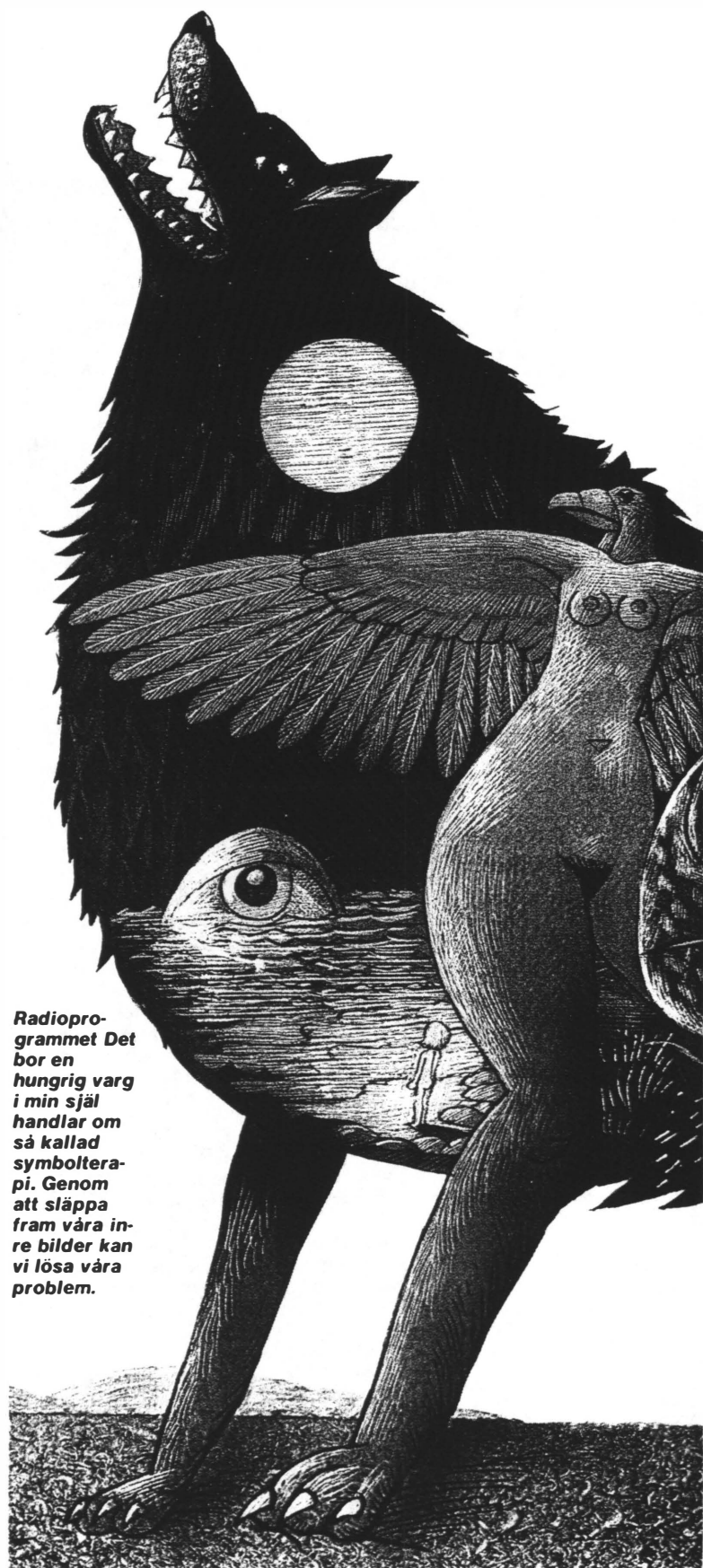
Skyla över

Men det talade språket räcker inte alltid till. Den som söker hjälp kan ha svårt att uttrycka i ord vad som rör sig inom honom. Eller han kan ha motsatt problem, att använda språket alltför väl, att intellektualisera och skyla över känslorna.

Genom bilder kan man uttrycka sådant som trängts bort,

Ur "Röster i Radio TV".

Nr: 15, 1988.

Radioprogrammet Det bor en hungrig varg i min själ handlar om så kallad symbolterapi. Genom att släppa fram våra inre bilder kan vi lösa våra problem.

som varit för skrämmande eller skamligt att erkänna, som glömts eller rationaliserats bort. Bilder men också andra gestaltande uttryckssätt som drama, rörelse och musik ger symboler för känslorna och minnena.

Symbolerna är länken mellan medvetet och undermedvetet men de blir också länken mellan patient och terapeut. När en patient berättar om sina inre bilder för terapeuten kan denne ge sin tolkning av vad de står för. Men det hela är ingen enkel process där patienten ger ut och terapeuten talar om vad allt betyder.

Tolkas om

Eftersom våra tankar och handlingar delvis styrs av det omedvetna är informationen därifrån väsentlig menar de psykoterapeutiska riktningarna. Sigmund Freud tog fasta på drömmarna som symboliska gestaltningar av dolda kon-

flikter och bortträngda önskningar.

Men riktiga drömmar är svåra att arbeta med i terapi därför att de förflyktigas eller tolkas om av patienten innan han hinner träffa terapeuten. Därför är inre bilder en omedelbarare och bättre metod.

Inre bilder har stora likheter med drömmar, förutsatt att de kommer fram spontant, i avslappat tillstånd. Man kan också kalla inre bilder för vaken-drömmar.

Patienten kan berätta om sina inre upplevelser för terapeuten som kan ta del i flödet och styra det i viss mån. Om t ex en häxa dyker upp kan terapeuten säga: Ta kontakt med henne!

I fortsättningen kan man tillsammans tolka vad häxan står för, men detta är inte helt nödvändigt menar Åke Högberg, som skildrat sitt arbetssätt i boken Symboler, sagor, metaforer och deras användning i terapi. Bara själva upplevelsen av bil-

der från det omedvetna har en terapeutisk effekt, menar Högberg.

De inre bilderna kallas i fackspråket imaginationer eller katatyma bilder. De har en stor detaljrikedom och klara färger. De är inte påverkbara av det medvetna jaget, men tillsammans med en terapeut är det vanligt att man kan föra in symbolgestalter eller styra händelseförloppet i någon riktning.

Vill oss väl

Vårt omedvetna är positivt inställt till oss och vill oss väl. Också sidor hos oss som verkar hämmande på vår utveckling har en positiv avsikt. Detta antagande är en förutsättning för Åke Högbergs terapeutiska arbete. Hans strävan är också att innehållet i terapin styrs av patienten själv. Det är patientens associationer till en viss symbol som är väsentliga, om man t ex använder associationstekniken i arbetet.

Det finns inga facit att gå till när man vill ta reda på vad symbolerna i de inre bilderna står för. Symbolerna kan ha en subjektiv innebörd med många komponenter, förutom den betydelse de har historiskt och kulturellt. En dröm om en häst kan ge det vakna medvetandet associationer till begrepp som "natur", "styrka", "pappa" och "frihet" förutom att det står för en verklig häst.

Trots mångtydigheten är dock symbolerna ofta rakare vägar än något annat till det inre. För att introducera patienterna i bildvärlden använder Åke Högberg och andra några standardmotiv. De är universellt laddade symboler som kan ges mycket skiftande innehåll. En äng, ett berg och en bäck är de tre som Högberg använt.

Ängen upplever de flesta som positiv och trygg, ändå har det visat sig att den mer än någon annan symbol speglar vår aktuella sinnesstämning eller livssituation. Vädret och årstiden speglar den aktuella stämningen eller en grundstämning. Är ängen liten och omgiven av mörk skog eller taggtrådsstängsel tyder det på något negativt.

Bottenlös dy

En kvinna som blivit svårt utnyttjad av andra och därför

*Forts på sid 77
efter nästa
artikel.*

" RYMDVARELSEN HÖJDE SITT VAPEN OCH SKÖT "

Läkaren i den lilla staden Kestenga nära Nordpolen, doktor Olle Kossola, tror att de båda männen som blev sjuka efter mötet med en rymdvarelse hade utsatts för radioaktiv strålning.

På en snövidd i Karelen upplevde två skogsarbetare ett skrämmande möte

"Rymdvarelsen höjde sitt vapen och sköt"

Anländer farkoster från yttre rymden till jorden via Nordpolen? Mycket tyder på att det går en UFO-korridor genom sovjetiska Karelen, säger professor Felix Zigel. Fotografiet är från hans samlingar.

KESTENGA, SOVJET. Den lilla staden Kestenga ligger långt från allfarvägen på snövidderna i sovjetiska Karelen. Därför väckte det ett visst uppseende när lokaltåget som förbinder stan med Leningrad-Murmansk-banan en dag förde med sig två främlingar — astrofysikern Vladimir Azgaza och professor Felix Zigel. Det var i februari 1980, och vid den tiden på året brukade inte tåget lämna av något annat än proviant till det lokala kooperativet.

De båda vetenskapsmännen hade anlänt till Kestenga för att undersöka en otrolig historia. Den lilla stan strax under polcirkeln hade haft besök av levande varelser från yttre rymden!

Det var den lokala doktorn Olle Kossola som ursprungligen rapporterat händelsen. Han hade som patient en skogsarbetare vid namn Ari Sarvi, 36 år gammal. Sarvi hade fortfarande efterkänningar av sitt möte med rymdvarelserna några kilometer utanför stan.

Hans kamrat Mauno Erkkö, 38 år, var med vid samma tillfälle. Han visade inga tecken

på skador men led av mardrömmar och aptitlöshet.

Doktorn som kände de båda männen väl och trodde på dem, var förbryllad över Sarvis egendomliga sjukdomstillstånd. Båda männen visade tecken på strålningsskador.

Ett pulserande moln

De båda vetenskapsmännen rekonstruerade händelsen på följande sätt.

Sarvi och Erkkö åkte den 7 januari en runda för att sätta ut vargfällor. Polarmörkret föll när de var på väg hemåt. Klockan var omkring fyra på eftermiddagen. Himlen var klar och bleka stjärnor tändes över den vita vidden.

Då fick männen syn på ett klart lysande föremål. Det kom söderifrån och korsade himlen på högst 60 meters höjd. De båda skogskarlarna hade just lämnat en dalgång och kommit upp på den snötäckt slätten ovanför. De stannade för att titta.

Det lysande föremålet kom närmare. Det saktade farten, och när det befann sig nästan rakt ovanför dem, två ensamma figurer på en tom vit yta, stannade det. Sarvi och

Erkkö såg ett rött pulserande moln som omgav vad som tycktes vara en blank, fast kärna.

Ögonblicket efter sänkte sig det röda molnet sakta och de såg "kärnan" tydligare. Den var klotformig med en metallisk yta och vilade på tre mindre halvklot.

Föremålet stannade cirka fyra meter ovanför snöytan. I samma stund sköt en rund cylinder — ett slags ben eller pelare — ut från undersidan och började som en korkskruv borra sig ner i snön tills den träffade på fast mark.

Föremålet befann sig nu mindre än sju meter från männen.

Plötsligt sköt en ljusstråle ut från klotets undersida och rörde sig horisontellt tills den etsat en skarpröd ring i snön. — Som en djävulscirkel av eld, mindes Erkkö. Han bedömde klotets diameter till sju meter och stödpelarens till en meter.

Spinkig liten figur

De båda männen stod där utan att kunna röra sig. De vågade knappt andas. Plötsligt kände Sarvi att någon rör le

vid honom i midjehöjd och sedan slet i honom. Han svängde runt. Och det var då han fick syn på humanoiden — ungefär en meter lång, med spinkiga armar och ben och ett vaxartat ansikte. Det var ofattbart hur varelsen kunnat komma bakom dem från klotet räknat.

Figuren bar en mörkgrön kroppstrumpa och stövlar i samma färg. Han tycktes bara bestå av skinn och ben. En svart sak formad som en knubbig tub dinglade från den magra halsen. Varelsen gav inte ett ljud ifrån sig. Ansiktet var uttryckslost. Han såg faktiskt mera död än levande ut, sa Sarvi.

Erkkös beskrivning innehöll andra detaljer — han såg varelsen någon meter från sidan. Den tycktes vara självlysande. Ansiktet var praktiskt taget vitt och varken Sarvi eller Erkkö kunde urskilja ögon eller mun.

Ingen av skogsarbetarna hade hört talas om UFO ("oidentifierade flygande föremål") eller rymdvarelser. När vetenskapsmännen frågade dem vad de trodde att figuren var för något, ruskade de förvirrat på

huvudet. Erkko grinade lite fåraktigt och undrade:
— Djävulen?

Bländande ljusstråle

Männen stod där stela av skräck. Men så inträffade något som tydligen väckte den lilla varelsens vrede. Exakt hur det gick till minns de inte, men troligen kastade den vettsskrämde Sarvi instinktivt skidstaven som han höll i högra handen mot figuren i ett försök att försvara sig. Humanoiden tolkade det kanske som en fientlig handling. Hur som helst reagerade han.

Han riktade det knubbiga vapnet som han hade om halsen mot Sarvi. Det var inte en kula han avlossade utan en kortvarig, pulserande ljusstråle som förblindade båda männen.

Vapnet var riktat uppåt mot Sarvis bröst. Han kände ingen smärta, det var bara en skärande syneffekt. Han stod där överrumplad och mycket, mycket rädd och en enda tanke för igenom hans hjärna:

— Kommer jag att vara blind för all framtid?

Så småningom, förmodligen efter två eller tre minuter, återvände synen först till Erko, sedan till Sarvi. Då var området framför dem åter inhöljt i den rödaktiga dimman. De kunde knappt urskilja klotet, som stötte ut röda och purpurfärgade "gnistor". Dessa träffade männen men

kändes varken varma eller kalla.

Hela tiden blev dimman allt tätare så att de inte ens kunde se varandra.

Efter ungefär fem minuter började dimman lätta tills den helt försvunnit — tillsammans med klotet. Männen såg aldrig när det gav sig av.

Det gjorde emellertid människor i stan. Folk som bodde i västra utkanten av Kestenga såg ett lysande föremål stiga upp ovanför skogsbrynet. Det lyste upp hela himlen och försvann i nordlig riktning. Tidpunkten stämmer med de båda skogskarlnas upplevelse.

Förlamad

De båda omtumlade männen ville ifrån platsen så snart som möjligt. Det var då Sarvi märkte att han blivit förlamad i högra sidan av kroppen. Han försökte ta ett skidtag men föll till marken. Han kunde inte resa sig igen.

Erkko lyfte upp sin kamrat och bar honom till skogsbrynet. Han lade ner Sarvi och skidade in till Kestenga efter hjälp. Men han ändrade sig på vägen — det kanske inte var så klokt att tala om för folk vad de varit med om.

I stället lånade han häst och släde, och en halvtimme senare var han tillbaka på stället där han lämnat Sarvi.

Då hade Sarvis förlamning släppt nästan helt och hållet men han var svag och genom-

frusen. Erkko lyfte upp honom i släden och körde honom hem. Under färden hade Sarvi hallucinationer. Han muttrade:

— Skjut inte, lille man, skjut inte!

När de anlände till Sarvis hem var han medvetslös. Erkko bar in honom och lade honom med hjälp av Sarvis hustru i sängen. Sarvi återfick medvetandet och klagade över att det gjorde ont i hela kroppen — huvud, rygg, armar, ben. Han började kräkas.

Hustrun ringde till doktor Kossola som kom så fort han kunde. Sarvi hade hög temperatur. Allting tydde på att han fått en chock. Ett prov visade att hans urin var kolsvart. Läkaren gav honom en lugnande spruta som fick honom att sova i ett helt dygn.

Sarvi fortsatte att ligga till sängs. Ännu efter en vecka hade han inte hämtat sig. Doktor Kossola gav honom olika mediciner som skulle normalisera blodvärdet och litade för övrigt på att mannens starka fysik skulle göra resten. Men han anmälde också saken till kaptenen för Kestenga-milisen, som i sin tur rapporterade den vidare.

Mardrömmar

När vetenskapsmännen anlände till Kestenga fyra veckor senare var Sarvi långsamt på väg att tillfriskna. Men han led fortfarande av ihållande hu-

vudvärk, smärtor i ryggen och minnesluckor.

Erkko hade helt hämtat sig från de problem som drabbade honom efter det att han kört Sarvi hem. Han hade fått värk i armar och bröst, ögonen svullnade och han hade svårt att hålla balansen. Det där var över nu, men också han hade mardrömmar. Symtomen tydde enligt doktor Kossola på chock men möjligen också radioaktiv strålning.

Medan de båda vetenskapsmännen undersökte fallet spred sig ryktet om avsikten med deras besök i stan. Många stadsbor kom och talade med dem. De hade också sett andra egendomliga saker i skyn, och de beskrev föremålen som cigarr- eller klotformade. Rapporterna var så talrika att stadsborna ombads att i fortsättningen rapportera sina observationer direkt till UFO-forskarna.

Det kom många brev avstämplade i Kestenga. Stadsborna ordnade 24-timmarsvakter och noterade samvetsgrant vad de såg. På mindre än ett år gjordes 135 UFO-observationer över Kestenga.

— När vi studerar dessa rapporter har vi dragit slutsatsen att området i norra Karelen kan vara en "korridor" för UFO:s på jordbesök. Kestenga kan ligga rakt under deras flygrutt när de anländer och ger sig av, säger doktor Zigel. □

SYMBOLTERAPI, forts

blivit rädd och misstänksam såg framför sig en äng med tuvor som hon fick hoppa emellan. Runt dem fanns bottenlös dy. Efterhand som terapin fortgick blev tuvorna större och marken allt fastare mellan dem. Till slut vågade hon ta det första försiktiga steget utanför en tuva och vandra fritt på ängen.

Andra miljöer i naturen kan bli bakgrund till konfrontation med symboler för det omedvetna. En kvinna fick föreställa sig en grotta. Ur den kom en jättespindel, luden och en meter hög. Hon blir vettsskrämd men med stöd och uppmuntran vågar hon stå kvar och möta den. Hon har svårt att möta spindelns blick eftersom ögonen är dolda i den ludna pälsen. Hon uppmanas dock att stirra bestämt på det ställe där ögonen borde sitta och samtidigt tala till spindeln.

Kvinnan har träffat spindeln förut i sina mardrömmar. Med bedjande och darrande röst ber hon den att få vara i fred. Nu uppmanas hon att vara mer bestämd men klarar inte det.

Matar spindeln

Då uppmanar terapeuten henne att ge spindeln mat. Den accepterar och hon känner sig allt säkrare medan hon matar och pratar med spindeln. Rösten blir alltmer bestämd och under tiden börjar också spindeln minska i storlek. Hennes vädjande frågor går över i en ilska som växer sig allt starkare. Till slut skriker hon: "Försvinn ur mitt liv, jag vill inte se dig mer!" Spindeln blir då lika liten som en vanlig spindel och därmed helt betydelselös. Hon gråter befriat och känner sig avslappad.

I samma ögonblick som spindeln blev liten förstod hon att spindeln symboliserade rädslan för hennes före detta man. Trots att de var skilda besökte han henne ofta och ville ha ett fortsatt sexuellt förhållande med henne. Hon var rädd och hade svårt att vara bestämd mot honom.

Genom konfrontationen med spindeln mötte kvinnan sin rädsla — hon hade varit mer rädd för sin make än hon velat erkänna för sig själv. Nu kunde hon bryta hans makt över henne. ■

Möte med det okända...

I kikaren såg Karl Axelson den okända farkosten i detalj, med lysande fönster. Från moderskeppet gled två mindre "tefat" ut och tycktes landa på Fårskinnsberget, ungefär en och en halv kilometer från den plats där Karl parkerat sin bil. Varken militär eller civila myndigheter kan ge någon förklaring till det mystiska besöket.

" ETT LYSANDE RYMD-
SKEPP GLED ÖVER
SJÖN OCH LANDADE PÅ
BERGET! "

Ur Hemmets Journal
Nr 31, 1986.

Elna och Karl Axels-
son berättar ...

Vaktmästare Karl Axelsson, 53, hans hustru Elna, grannen Håkan Forslund och svärmor Linnea — alla såg de samma skrämmande syn en sen marskväll i Brunflo, Jämtland:

Ett lysande rymdskepp gled sakta över sjön och landade på berget!

Ur
Hemmets
Journal
nr: 31.
1986.
forts.

— Där såg jag luftskeppet, säger Karl och pekar mot Fårskinnberget som syns bakom den röda byggnaden. När farkosten sände ut en stark ljusstråle och började söka efter något på marken blev Karl livrädd. — Jag slet upp dörren till bilen och sprang hela vägen hem, berättar han.

□ — Nu efteråt vet jag knappt vad jag skall tro. Det var så överkligt, det jag såg...

Det är Karl Axelsson, 53, från Brunflo i Jämtland som berättar om ett märkligt möte natten till den 17 mars i år. Aldrig tidigare i sitt liv har han sett något liknande som det han såg den natten.

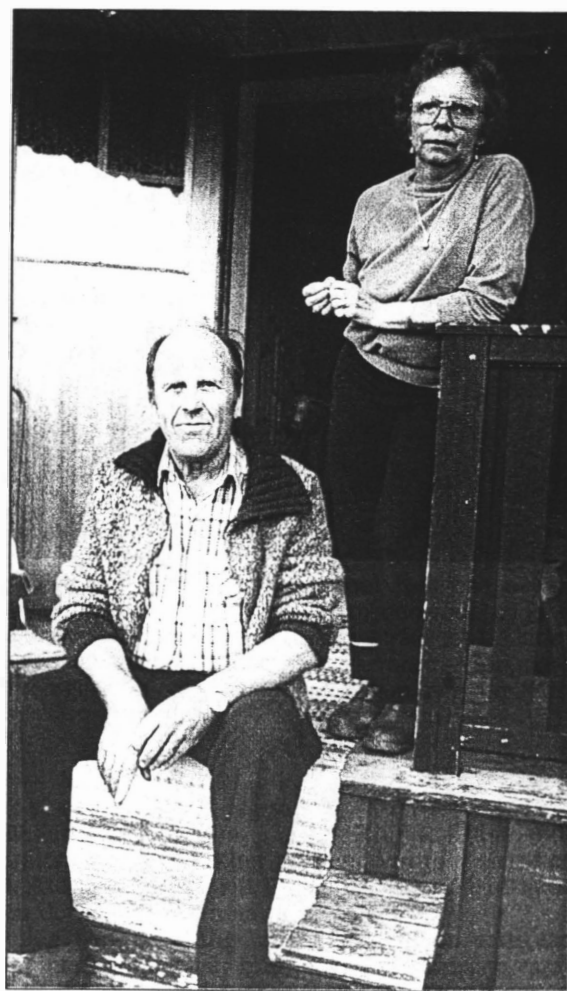
— Jag blev ordentligt rädd. Det var en sorts farkost som inte kommer här från jorden. Den måste vara från en annan planet, det är jag helt övertygad om, säger han.

Och hustrun Elna fyller i:

— Tanken på att vi får besök av farkoster och varelser från en annan planet är hemsk och skrämmande. Men det är så det är. Vi har sett farkosten båda två. Jag satt bredvid Karl i bilen när den uppenbarade sig. Grannen nere vid vägen, och min mor som bor en bit bort, såg samma sak. Och vi kan ju inte gärna ha sett syner eller inbillat oss allesammans.

"En stark lykta"

Karls och Elnas hus ligger på krönet av en backe med magnifik utsikt över Locknesjön. Vid klart väder siktar de Åreskutan, Anaris och många andra fjäll i norr. På

Både Elna och Karl Axelsson såg det märkliga gulvita ljuset som var intensivt starkt. Och de får stöd av många andra. Samma kväll och även nästa kväll rapporterade många till UFO-föreningen i Östersund att de sett det mystiska ljuset. Elna och Karl bor i Hälle i utkanten av Brunflo.

TEXT OCH FOTO:
BJÖRN H
LARSSON

TECKNING:
RONNY LINGSTAM

andra sidan sjön sticker Lockne kyrkspira upp som ett spjut ur skogen.

På måndagskvällen den 17 mars i år hade Elna lagat en härligt mustig köttsoffa. Elnas mamma Linnea bor knappt 400 meter bort. Hennes favoriträtt är just köttsoffa och hon blir alltiđ bjuden när det vankas sådan.

Karl mötte sin svärmor i fars-tun. Klockan var halv sju.

— Nu har grannen, Brådes-sons, satt upp en stark iykta bakom sitt grishus, var det första mor Linnea sa.

— Jag blev en smula förvånad, säger Karl. Det var ju ett egendomligt ställe att sätta upp en lampa på så jag undrade om svärmor inte sagt fel och att grannen satt upp lampan *fram-för* grishuset. Men hon envisades. Det var bakom.

Vid åttatiden hade de ätit färdigt. Vinden hade ökat och det var bistert kallt när Karl skulle köra svärmor hem. De hade inte åkt många meter förrän Linnea pekade ut ett starkt ljussken på andra sidan sjön. Det var samma starka ljus som hon tidigare sett bakom Brådessons grishus...

— Varken jag eller svärmor begrep vad det kunde vara för ett ljus. Vi gissade ett slag på att det var en sån där modern skogsmaskin med ljuset högt upp i en mast. Men det avfärdade vi snart. Ljuset var för högt upp och timmen för sen för att de skulle hålla på med avverkning. Vi satt i bilen i tio minuters tid och pratade om den mystiska lampan innan jag körde svärmor hem.

Ljuset rörde sig

Karl såg ljuset även när han körde tillbaka. Han hade tänkt skynda sig in för att se på TV, men det där ljuset gav honom ingen ro. Det var något konstigt med det.

Karl har i hela sitt liv varit mycket intresserad av astronomi. Sedan skollåren har han kunnat stjärnhimlen och vetat var de olika stjärnbilderna finns. Det här var absolut inte tal om någon stjärna, och det kunde inte vara en skogsmaskin. Men vad var det då? frågade han sig. Karl hämtade sin starka kikare och körde ner bilen en bit på vägen, vevade ner sidorutan för att se så bra som möjligt.

Det underliga ljuset var gulvitt och starkt. Det pulserade hela tiden, lyste ömsom starkt, ömsom svagt.

— Ljuset stod stilla likt af-tonstjärnan, men skenet var mycket kraftigare än så, berättar Karl. Jag såg det i samma riktning som jag brukar se Orion. Det underliga var att det lyste liksom rakt genom

dimman och fuktmolnen som lagt sig över landskapet.

Jag satt just och funderade på om jag skulle hämta Elna och sedan köra över till andra sidan sjön vid Lockne. Därifrån borde jag kunna se vad det var för något, tyckte jag.

Men just då började ljuset röra på sig. Det gled sakta över sjön mot den sidan där jag befann mig. Jag satt som förtrollad i bilen och såg hur ljuset gled in över land upp mot Fårskinnsberget där det ställde sig blickstill, berättar Karl och pekar mot skogsranden på Fårskinnsberget intill.

— I kikaren kunde jag nu se att det var en sorts farkost. Den var sammansatt av ett tjugotal fyrkantiga sektioner. Varje sektion var som ett stort fönster med ett starkt ljus i. Farkosten var ca 150 meter lång och knappt tio meter hög, beräknade jag. Bort till berget där den stod är det ungefär en och en halv km.

— Jag sprang in och hämtade Elna, samtidigt ringde jag till min granne och berättade vad jag såg, berättar Karl. Elna följde med ut och vi satt i bilen en lång stund. Vi hade bara en kikare och var så ivriga att få se på föremålet att vi nästan blev ovänner om den.

— Ja, jag blev arg på Karl, erkänner Elna med ett brett leende. Jag fick inte titta mer än en kort stund, sen ryckte han kikaren från mig igen. Till slut tröttnade jag på honom. Arg som ett bi gick jag in och la mig i stället.

Det var nu när Karl satt ensam i bilen som det hände något mycket egendomligt. Ur ena sidan på luftskeppet gled det ut en annan farkost. Den var tefatsformad och även den lyste starkt. Den gled sakta ner mellan träden och landade någonstans på berget. Stunden efter kom det ytterligare ett liknande "tefat". Det stack iväg helt ljudlöst men med en otrolig fart i riktning mot Frösön och försvann.

— Klockan 21.45 kom Linjeflygs maskin från Stockholm och då var det som om de ville gömma sig, säger Karl. Ur skeppet pumpades det en tjock vit rök som dolde farkosten. Den såg ut som en molntuss just som Stockholmsplanet passerade förbi. Strax efter sög de in röken i skeppet igen och jag kunde åter se farkosten tydligt i min kikare.

— Jag var alldeles tagen. Det jag såg var ju så överkligt. Min granne Hakan Forslund kom upp till mig och vi pratade om vad det kunde vara. Just då for skeppet iväg utan minsta ljud ut över sjön i närheten av Lockne kyrka. Det stod blickstill en stund. Plötsligt slack-

tes ljuset och så var farkosten borta.

"Nu gick nog proppen", var min grannes lakoniska kommentar. Han frös, och när skeppet varit försvunnet ett tag, gick han hem. Jag satt kvar ännu en stund i bilen.

Fyllides av fasa

Efter en ganska lång stund såg Karl hur det började glöda upp vid Fårskinnsberget. Glöden växte sig allt starkare och efter en stund såg han samma skepp som tidigare lysa starkt däruppe igen.

— De hade väl gått tillbaka dit med släckta lyktor efter vad jag kan begripa.

Från skeppet sköt nu ut en stark ljusstråle som tycktes söka efter något i landskapet. Ljuset var starkt och intensivt och flackade fram och tillbaka över landskapet. Ibland stannade ljuskäglan upp vid hus eller annat. Det var ingen tvekan om att de letade efter något eller någon.

— Ljusstrålen kom allt närmare mig och så träffades min bil av strålen. Ljuset var oerhört starkt och jag blev skräckslagen. När jag såg ut på andra sidan bilen var skuggan kol-svart och skrämmande. Den vägen kunde jag bara inte fly, kände jag. Inuti ljuset var det som en lång, lång tunnel och det kändes som om jag skulle sugas in i denna tunnel. Jag slet upp dörren till bilen och sprang det fortaste jag kunde hem till

huset. Jag var fylld av fasa och det tog en stund för mig att samla mig såpass att jag kunde ringa till UFO-föreningen i Östersund för att tala om vad jag sett. Jag fumlade och slog fel nummer och kom inte fram. I stället ringde jag då till en arbetskamrat och berättade min upplevelse. Under tiden hörde jag ljudet från en flygmaskin som flög runt därute. Min tanke var att de letade efter luftskeppet.

— Klockan var nu över midnatt. Jag hade satt på kaffe och satte mig vid köksbordet och funderade över vad jag varit med om. Sedan gick jag ut på farstubron. Farkosten och ljuset var borta och jag bestämde mig för att gå och hämta hem bilen. Men halvvägs dit såg jag hur det började glöda upp på Fårskinnsberget igen. Då blev jag livrädd att ljusstrålen skulle träffa mig igen, så bilen fick stå till nästa dag.

Andra iakttagelser

Karl Axelsson arbetar som vaktmästare på en bilfirma. Många av hans arbetskamrater har svårt för att tro på hans upplevelse.

— Kanske är det så att de inte

vill veta något om det här. De brukar skoja bort det med att prata om hur mycket jag måste ha druckit den där kvällen, men jag försäkrar att jag var spik nykter, säger Karl.

Det finns en UFO-förening i Östersund som tar emot rapporter om oidentifierade flygande föremål. Kurt Persson heter mannen som håller i den verksamheten. Den 17 mars och natten efter fick han in en hel del rapporter om ljus som rörde sig.

— Kvällen efter var tydligen farkosten som Karl Axelsson sett där igen, säger Kurt Persson. Då arbetade han och hans fru inne i stan och såg ingenting, men det var många andra som rapporterade.

● En man i Lockne berättade att det var ljus som mitt på dagen i byn, trots att det var mitt i natten. Han kunde konstigt nog inte se var ljuset kom ifrån, men det var ett starkt gulvitt ljus, uppgav han. ● En kvinna från en mindre by söder om Tandsbyn, som ligger ca tre mil från Brunflo där Karl och Elna bor, såg ett starkt gulvitt ljus som rörde sig längs med horisonten, som om det var ett luftskepp, säger Kurt Persson.

UFO-föreningen har varit i kontakt med flyget, luftfartsverket och militären. Ingen av dem har haft någon verksamhet i luften när Karl och de andra gjort sina observationer. — Linjeflygs plan från Stockholm var det enda som fanns i luften och det kände Karl ju igen. Det kan alltså inte vara tal om någon sammanblandning, menar Kurt Persson.

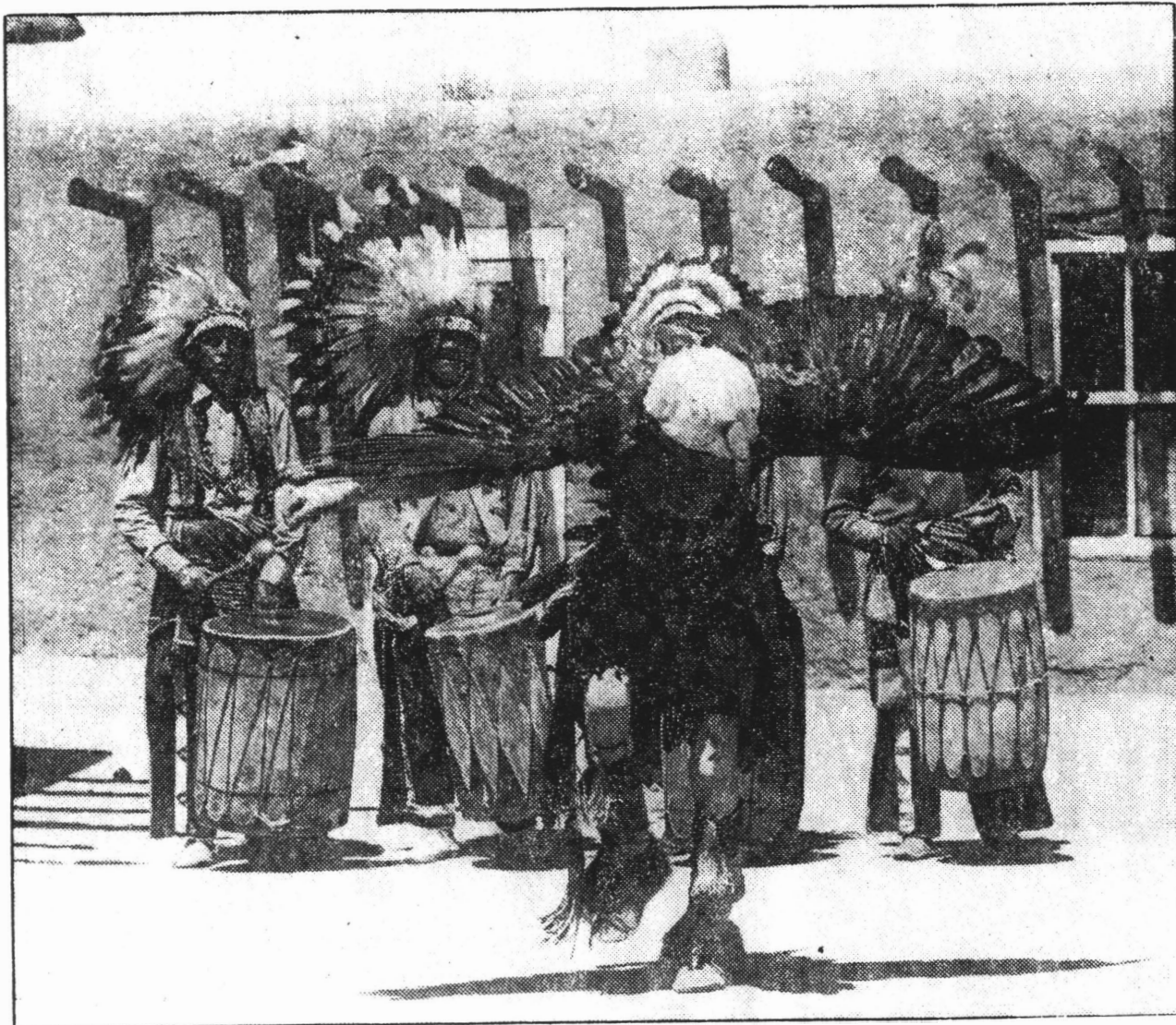
Det är en smula mystiskt med flygplanet som Karl hörde under natten och som han förmådde var militären eller någon annan som var ute för att se närmare på den lysande farkosten. Det flygplanet är det ingen som känner till något om heller. Flygvapnet, som har ett skjutfält i närheten, säger att de bestämt inte hade något flyg i luften den kvällen. Och så säger också alla andra som skulle kunna tänkas ha flugit där.

Men den viktigaste frågan kvarstår: vad var det för en lysande farkost som Karl och de andra såg på natten den 17 mars? Och var kom den ifrån? Vad sökte den efter?

— Jag vågar knappt spekulera i det, säger Karl. Men en sak är klar: farkosten kom inte från var jord... □

Ur
SDS
7/4-88

Indianer på missionsstigen

Värlig ritual: puebloindianer dansar örndansen.

1

andliga
krigare

□ Den amerikanska indiankulturens hemlighetsfullhet har syftat till att bevara en inre hörnsten av dess illa åtgångna byggnad. Men under den senaste tiden har en missionerande tendens gjort sig gällande.

□ Medicinmän och medicinkvinnor har valt att gå ut med sina kunskaper till det vita samhället. Reaktionen har inte utblivit. Många indianer vänder sig mot kommersiell exploatering och förtyligande av det andliga arvet.

□ I några artiklar granskar Niklas Törnlund de "rosa" shamanernas budskap.

Av Niklas Törnlund.

□ En vacker skepparhistoria från de stora upptäckternas tidevarv berättar att Columbus skulle ha blivit så rörd av de karibiska infödingarnas religiositet, att han spontant kallade dem "una gente in Dios"; vilket sedan ledde till namnet indios, indianer. I själva verket förblev Columbus till sin död övertygad om att det faktiskt var i Ostasien, snubblande nära Indien, han hamnat på sina resor. Och religiös vidsynthet var som bekant inte heller något som låg i tiden. . .

År 1992 är det exakt ett halvt årtusende sedan denna världshistoriens kanske största kulturkrock inledades. Européernas upptäckt av västra halv klotets landmassor ledde snabbt över till regelrätta invasioner, där guldörstande kolonialmakter i knivskarp konkurrens lade under sig den väldiga dubbelkontinenten. För hemisfärens urinvånare blev de följande seklerna en enda utdragen katastrof. Av de tusentals sinsemellan vitt skilda folkslagen kunde varken den enklaste jägarstam eller den mest avancerade centralstat i längden stå emot de vita erövrarna.

I dag för Sydamerikas sista så kallade stenåldersindianer en skuggtillvaro i Amazonas glesnande regnskogar; och hopfösta i ständigt krympande reservat, ofta långt från sina ursprungliga trakter, har Nordamerikas indianer fått inrikta sig på att klara den rent fysiska överlevnaden. Av deras traditionella kultur och livsstil återstår – som en av auktoriteterna på området, professor Åke Hultkrantz, påpekat – bara deras religion.

Begrepp som "den Störe Anden", "de sälla jaktmarkerna" och "medicin" har blivit populärt allmångods, och åtskilliga forskare har ägnat stora mödor åt att beskriva och analysera de mera komplicerade aspekterna av stamreligionerna. Ett allvarligt hinder i sammanhanget har emellertid varit det faktum, att det religiösa ceremonielet hos de nordamerikanska indianerna kretsar kring en ytterst personligt grundad mystik. Författaren Brad Steiger beskriver det på följande sätt i sin okonventionella studie "Indian Medicine Power" (1984):

"Den traditionella amerikanska indianen hyllar individualiteten över allt annat, och slår vakt om sina personliga, heliga uppenbarelser med den yttersta förtegenhet. På grund av denna betoning på individualismen och den personliga visionens helgd, vet vi mera om mystiken hos nästan vilket folkslag som helst, än om den amerikanska indianens läror."

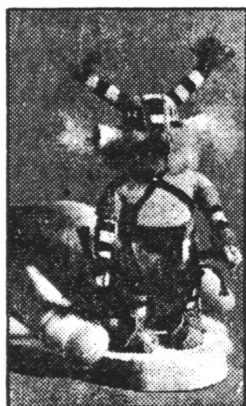
Utan tvekan har denna hemlighetsfullhet tjänat ett viktigt syfte: att bevara åtminstone en inre hörnsten av den indianska kulturens så illa åtgångna byggnad. Men på senare tid har en motsatt, ja näst intill missionerande tendens börjat göra sig gällande. Det rör sig om vissa med-

Den heliga pipan höjs mot skyn: den Ende där uppe ska vara den som tar första blosset.

icinnmän och -kvinnor som, i det att de stöder sig på klassiska indianska profetior om en yttersta tid, då kulturernas gränser måste överskridas av alla som söker sanningen, valt att gå ut med sina kunskaper även till det vita samhället.

Sedan sjuttioalet har dessa personer allt oftare framträtt på kurser och konferenser i både USA och Europa. I nystartade kollektiv har medicinmän som Sun Bear och Rolling Thunder (som besökte Sverige redan 1972 under FN:s miljövärldskonferens i Stockholm) sökt skapa moderna "stammar" av både röda och vita. Lärjungar och andra rapportörer har genom böcker, tidskrifter och övriga medier fört deras budskap vidare. Ja, sugget efter indiansk vishet har varit så starkt att dessa "rosa" shamaner, enligt vissa traditionella indianleda-

re, frestas att gå för långt i sina kulturella gränsoverskridningar.

I ett uttalande härom året från "Elders' Circle" – en allindiansk sammanslutning av hövdingar och medicinmän – hette det bland annat:

"Vi varnar härmed för dessa individer som reser runt och leker med de andliga behoven och okunskapen hos våra icke-indianska bröder och systrar. Värdet av dessa individers undervisning och ceremonier är tivelaktigt, kanske intetsärande, och skadligt för dem som bär falska budskap med sig. Det finns frågor som borde ställas till dessa individer: Vilken nation representerar de? Vilken klan och stam tillhör de? Vem undervisade dem och var undervisades de?..."

Uttalandet i sin helhet vänder sig mot all form av kommersiell exploatering och förtygligande av en kunskap som i alla tider krävt lång un-

dervisning och sträng disciplin, och som dessutom utgör den sista andliga resursen hos dessa hårt trängda ursprungskulturer.

Reaktionen är befogad, och en kritisk granskning av många "lärares" legitimitet helt på sin plats. Men frågan är dels om indianernas ekofilosofi eller metafysik är en skatt som krymper om den delas, dels var gränsen går mellan en framgångsrik spridning av ett eftersökt budskap och en rent spekulativ kommers.

Indianernas andliga vägar löper mellan det jordnära och det svindlande, från folkliga stamritualer till shamanernas magiska äventyr i ett "multiversum" där alla verkligheter är relativa. I följande artiklar tittar vi närmare på några företrädare för dessa olika perspektiv, från författaren Lynn Andrews och antropologen Carlos Castaneda till ceremoniledaren Richard Deertrack – gäst i Sverige härom året från Taos Pueblo, New Mexico.

NIKLAS TÖRNLUND

Eyes of Fire: profetian

Jag ser en tid
när fåglarna skall falla från
skyn.
fiskarna förgiftas i sina vat-
teändrag,
hjortarna stupar på sina stigar
i skogen
och haven svartnar.
Allt detta skall komma över
oss
genom den vite mannens gi-
righet.

Men även om vårt folk då
mister sin kraft
skall vi finna den åter, och
börja lära
de vita att känna vördnad för
Moder Jord.
Under regnbågens symbol
skall alla
världens raser tillsammans
sprida vår lära,
och som regnbågskrigare
träda fram och stoppa
förstörelsen och skändandet
av Jorden.

Cree, 1700-tal

UR SDS, sept.-88.

Hera avslöjar kvarkarna

■ ■ Ett jättelikt superelektronmikroskop håller på att byggas upp i Hamburg. Det kallas Hera och när det står klart 1990, hoppas forskarna kunna avslöja kvarkarnas eventuella struktur.

Kvarkar kallas protoners och neutroners minsta byggstenar, men om de visar sig ha så k struktur innebär det att de i sin tur består av ännu mindre enheter.

I Hamburg har forskningscentret Desy (Deutsches Elektronen-Synchrotron) hållit sig i frontlinjen på högenergifysikens område i många år. En viktig upptäckt gjordes redan för tjugo år sedan, då man konstaterade att protonen, vätekärnan, hade grynig struktur. Det var tydligen kvarkar man då såg för första gången – utan att ha en aning om det.

– Vi var inte beredda på en sådan upptäckt vid den tidpunkten, fysiken hade inte kommit så långt, säger pro-

fessor Paul Söding, forskningschef vid Desy.

Jätteelektronmikroskopet Hera kommer troligen att nå en upplösning på fantastiska 10^{-16} millimeter, som också kan skrivas 1/10 000 000 000 000 000 mm. Med sådan "förstoring" kan man titta djupare in i protoner och neutroner, och även elektroner, som dock antas vara punktlika.

Hera ligger 25 meter under jorden strax utanför Hamburg och namnet är förkortat av "Hadron-Elektron-Ring-Anlage", vilket innebär att det rör sig om lagringsringar precis som Petra. Men Hera har en omkrets på hela 6,3 kilometer. Här ska protoner och elektroner kollidera, styrda av magnetfält. Det är när forskarna studerar effekterna av kollisionerna som partiklarnas struktur kan avslöjas.

Två synchrotroner är placerade tätt

intill varandra under jorden, den ena accelererar elektroner med energin 30 GeV (gigaelektronvolt, dvs miljarder elektronvolt), och för att styra elektronerna i acceleratoren använder man konventionella magneter.

Den andra ringen är för protoner, som man hoppas kunna få upp i mycket höga hastigheter – här är hastighet och energi ungefär samma sak. Till en början hoppas man höja protonernas energi till 820 GeV, senare ska man nå 1 000 GeV.

Det här blir möjligt endast om protonstrålarna styrs med supradande magneter och hela 420 stycken sådana magneter har monterats i ringen.

Denna sommar ska man provköra de första enheterna i Hera-anläggningen, men riktigt färdig blir den inte förrän om ett och ett halvt år.

ÅKE HALLGREN

□ Lynn Andrews, en vacker, vit amerikanska i obestämbar medelålder, arbetade länge i aktie- och filmbranschen, som så många andra med adress Beverly Hills. Hon levde bekvämt och gott, och kunde bota sina minidpressioner med en pedikyr på Elizabeth Ardens skönhets-salong. Hennes enda allvarliga ambition var att inte bli som sina föräldrars vänner, som "ägnat hälften av sitt liv åt att kämpa ihop en förmögenhet och andra halvan åt att försjuka i bitterhet och självförakt".

I dag är Andrews framgångsrik författare till en serie andliga thrillers i Carlos Castanedas efterföljd. Hon är dessutom svartlistad av Lakotaindianernas andliga råd, som en illegitim exploatör av den esoteriska kunskap – lika hemlig som helig – som ännu förvaltas av ett antal röda shamaner av bägge könen. Vad i all världen hände med Hollywoodfrun?

Hon blev helt enkelt *trollkvinns lärling*. En serie bisarra omständigheter leder henne, med ma-

UR
SDS 14/4
-88.

Troll- kvinnans lärling

□ Lynn Andrews är svartlistad av lakotaindianernas hemliga råd som exploatör av den hemliga kunskap som förvaltas av röda shamaner. Vad hände med Hollywoodfrun som plötsligt blev framgångsrik författare av andliga thrillers?

2

andliga
krigare

gisk logik, via hennes starka passion för primitiv konst rakt i armarna på Agnes Whistling Elk, en gammal medicinkvinna på ett Creereservat i kanadensiska Manitoba. Skenbarligen för att få fatt på en fantastisk, flätad indiansk brudkorg som hon sett på foto på en utställning. Galleristen förnekar dock all kännedom om ett sådant foto, och det är inte förrän hon stöter ihop med Hyemeyohsts Storm, medicinman och välkänd författare till den vackra volymen "Seven Arrows", som hon får klart för sig att fotot var ett slags vision, en personlig kallelse till ett dramatiskt lärlingskap, mycket långt från Beverly Hills. . .

Så inleds "Medicinkvinnan", den första av Andrews hittills fyra böcker. Skildringen av hennes bakgrund och ankomst i hyrbil till obygden i norr är inte utan självironi. Man känner igen konceptet från Castaneda: stadsmänniskan, pantad och såld i en vildare omgivning, plötsligt utsatt för fysiska strapatser och provocerande utmaningar från personer som visar sig vara mycket mer än vad de utger sig för. Den buttra kvinnan som med tvärsäkra handgrepp visar henne hur hon ska (!) lå och ta ur en nyss dödad hjort, visar sig dels vara fullständigt blind(!) dels en avancerad lärjunge till medicinkvinnan Agnes. Vad som sedan händer Lynn Andrews när hon möter sin blivande lärare, är att hon med förfärande hastighet berövas sina psykiska försvar och

Lynn Andrews: den andlige krigarens kvinnliga aspekt.

de sociala roller hon hittills gömt sig bakom. Här är hennes vanliga betenden och kunskaper helt enkelt inte adekvata. Agnes Whistling Elk nollställer henne, brutalt och effektivt.

Hon gör klart för Lynn att om hon vill få tag i den legendariska brudkorgen, så måste hon förändra sitt liv och anta en oerhörd utmaning.

"Vad i hela fridens namn talar du om? Jag är konstsam", säger Lynn, fullständigt oförstående. "Du vet inte vad du är", avbryter Agnes snabbt. "Det finns ingen förklaring till varför du föddes eller varför du är en levande del av jorden!" Med dessa ord konfronterar hon Lynn med livets och människans mysterium, och kanske är det i detta ögon-

blick som hennes lärlingskap börjar.

I shamanernas värld måste adepten som regel "luras att lära". Ingen normalt funtad person kan inse vidden – eller ens vikten – av den totala omskolning som väntar henne på den andlige krigarens väg. Hon måste göra sig förtrogen med krafter, både inom henne och utanför, som hon inte i sin vildaste fantasi kunnat föreställa sig fanns. Hon måste genomgå ritualer och upplevelser som tvingar henne att inse att det hon kallar förnuft, bara är en av alla våglängder som sanningar kan uppfångas på. Hon måste bli "vetande", en sierska, ja en medicinkvinna själv.

Rent konkret har Lynn nu både en uppgift – och en motståndare. För att få tag i den eftertraktade brudkorgen måste hon nämligen stjäla den tillbaka från Red Dog, en vit man och f d missionärspräst som slagit sig på svart magi och blivit hela reservatets onda genius. Det är i den magiska tvekan med Red Dog som hon lär sig att mobilisera sin vilja och att agera på det intuitiva, kraftfulla sätt som utmärker en medicinkvinna.

Det är stor dramatik, tillspetsade upplevelser – och inte så lite humor. Som i den obetalbara scen där Agnes Whistling Elk hänsynslöst driver med hela den uppsjö av politiska och etiska normer som hennes lärling håller sig med – hela den västerländska världsförbättrarniten. Agnes ställer sig upp och håller ett flammande brandtal till de betande korna på ängen: "Förenen er, alla ni kor som finns i världen! Ni har inget att förlora utom era kedjor! Vet ni inte att de tänker äta upp er? En fruktsvärd sammanväjning pågår!"

Lynn Andrews har mycket gemensamt med Carlos Castaneda. Inte minst det faktum att hennes böcker både kan läsas som hisnande handböcker för sökare, och som spännande och provocerande skönlitteratur för den som är fördömsfri nog att bejaka skillnaden mellan världen i sig, och vår kulturellt betingade bild av den. Vad Andrew rent specifikt tillför genren är den andlige krigarens kvinnliga aspekt. Det hemliga medicinsällskap hon invigs i består uteslutande av kvinnor, och det personliga djurtotem hon möter i en nattlig vision är en hona: varginnan.

Själva brudkorgen är också en symbol för livmodern, det skapande tomrum som kvinnan rymmer. Att Red Dog, mannen, stultit krogen speglar något av vår nutid. Med Agnes Whistling Elks ord: "Männen har tagit tomrummet och sagt att det är deras, och som ett resultat av detta befinner sig moder jord i ett tillstånd av stor obalans."

NIKLAS TÖRN LUND

Lynn Andrews: Medicinkvinnan.
Övers Elisabeth Olin. AWE/Gebers.

□ Under de senaste tjugio åren har han publicerat tjugio remarkabla böcker. Försäljningen i USA är uppe i sju miljoner exemplar, här i Sverige närmar sig upplagorna 1-strecket. Det handlar om Carlos Castanedas legendariska men omtvistade författarskap.

□ Vem är denne peruan-amerikan som blivit mångmiljonär på indiansk mystik och som lägger effektiva rökridåer kring sin personliga bakgrund? Niklas Törnlund har forskat i källorna kring "Sanningens simultantolk" och presenterar hans böcker.

□ Sommaren 1960 höll den då 35-åriga antropologistudenten Carlos Castaneda från universitetet i Los Angeles på att samla in forskningsmaterial om bruket av medicinalväxter bland indianerna i sydvästra USA. På busstationen i en liten gränsstad – förmodligen Nogales, Texas – presenterades han för Juan Matus, en äldre yaquiindian som enligt envisa rykten visste mycket om örter, inte minst om den visionsframkallande peyotekakturen...

Detta lite tafatta möte över en pataglig generations- och kulturklyfta, skulle leda fram till en andlig upptäcktsfärd av stort format, och till ett numera legendariskt men omtvistat författarskap. Under de senaste tjugio åren har samme Castaneda nämligen publicerat åtta remarkabla böcker, där han skildrar vad som i förlagsreklamen kallas "den kanske mest berömda vänskapen mellan lärare och elev sedan Platon och Aristoteles"(!) Jämförelsen är inte så långsökt som det kan tyckas. Även om ryktesfloran kring denne antropologiske fribytare är minst sagt snårig, så är det ett faktum att hans böcker fått en spridning som är förbluffande med tanke på det psykologiskt och metafysiskt mycket avancerade innehållet.

Redan 1982 var försäljningen i USA uppe i sju miljoner exemplar, och hans svenska utgåvor tuffar enligt förlaget stadigt på mot 100 000-strecket. Så många är det alltså som attraheras av dessa stilsäkra berättelser kring en sofistikerad, shamanistiskt färgad världsåskådning av föraztekiskt ursprung, vilken finsh-pats av åtskilliga generationer siare fram till Castanedas egen "don Juan".

På jakt efter trollkarlens hemligheter

Att leva upp till yrkesrollen "deltagande observatör" när händelseförloppet blir transcendentalt skulle väl kunna göra den mest supersolide forskare schizofren, men på något paradoxalt sätt lyckades Castaneda med sin balansgång och vann snabbt både akademiskt renommé och litterär berömmelse.

Carlos Castaneda: på transcendentala resor.

Vem är då denne Carlos Castaneda, som alltså rimligtvis bör ha blivit mångmiljonär på indiansk mystik? Som det anstår en äkta *brujo*, trollkarl, har han gjort det mesta för att dölja sin personliga bakgrund. De falska spår han lagt ut är många, men enträgna efterforskare har lyckats sälla fram vissa korn av fakta. Född 1925 i en peruansk hantverkarfamilj emigrerade han 1951 till USA, närmare bestämt Kalifornien, där han efter diverse ströstudier började läsa antropologi vid UCLA 1959. Ett år senare befinner han sig alltså nere i Arizona för fältstudier efter att tidigare samma år ha gift sig med Margaret Runyon, en släkting till novellisten Damon Runyon. I Sonoraöknen odlar han sin nya bekantskap – den vithåriga, fårade men märkligt vita indianen – i all aningslöshet.

"I början såg jag don Juan helt enkelt som en ganska besynnerlig man som visste en hel del om peyote och som talade anmärkningsvärt god spanska. Men människorna som han levde bland menade att han besatt någon sorts "hemlig kunskap", att han var en 'brujo'! (Det spanska ordet *brujo* betyder på engelska medicinman, helare, häxa, trollkarl. Det betecknar i huvudsak en person med extraordinära, oftast onda, krafter.)

Jag hade känt don Juan ett helt år innan han gjorde mig till sin förtrogne. En dag förklarade han att han besatt en speciell kunskap som han hade fått från en lärare, en "välgörare" som han kallade honom, som hade väglett honom i ett slags läringskap. Don Juan hade i sin tur valt mig att fungera som hans egen lärare, men han varnade mig att

det skulle kräva ett mycket stort åtagande från min sida och att utbildningen var lång och mödosam."

Ungefär som när Columbus bara såg det han ville se i Nya Världen, tror sig Castaneda länge genomgå något slags exotisk utbildning till psykedelisk örtdoktor. Hallucinationerna är omskakande och han har all möda i världen att hålla sin analytiska begreppsapparat intakt. Don Juan skakar på huvudet när Castaneda enligt god antropologisk sed vill upprätta en släktskapstablå över hans familj; och han viker sig dubbel när han kommer på den stackars forskaren med att försöka föra anteckningar i smyg - inuti byxfickan.

Don Juan försäkrar honom att han får anteckna hur mycket han vill, och Carlos skriver och skriver... Universitetskolleger har intygat Castanedas kapacitet både som stenograf och som minneskonstnär, men det han rapporterar från sitt över ett decennium långa lärlingskap spränger läsarens föreställningsramar, om och om igen. Drogseanserna, riterna och de omtumlande strapatserna i Mexikos vildmarker, visar sig nämligen bara vara lika många medel på "kri-garens väg" till det avlägsna mål som don Juan satt upp: att göra Carlos Castaneda till sin andlige arvtagare, en siare med magiska förmågor och total mänsklig integritet. Och hur Castaneda än kämpar för att hänga med, ligger don Juan alltid sju mil före i sin ockulta pedagogik.

Fältanteckningarna framställs av Castaneda som den ousinliga källa som han hämtar sina böcker ur. Till en början är han nog med den vetenskapliga förankringen. Så har exempelvis den första boken, "Samtalen med don Juan", ett appendix i form av en snustorr "struk-turell analys", ett smått patetiskt försök att driva in de nya, omstör-tande insikterna som vilda hästar i en snygg och prydlig fälla. Att leva upp till yrkesrollen "deltagande ob-servatör" när händelseförloppet blir transcendentalt, skulle väl kunna göra den mest supersolide for-

skare schizofren, men på något pa-radoxalt sätt lyckades Castaneda med sin balansgång och vann snabbt både akademiskt renommé och litterär berömmelse.

I sina kollegers ögon hade han, trots böckernas metodologiska bris-ter, klarat det stora språnget över sprickan mellan två kulturers tan-kevärldar och övertygande doku-menterat "magi" som en *annorlun-da verklighet*. Castanedas tredje bok, "Resa till Ixtlán" godkändes - under titeln "Sorcery: A Descrip-tion of the World" - som doktorsav-handling 1973, i ett läge då han re-dan av hängivna läsarskaror utsågs som en ställföreträdande guru. Sanningens simultantolk.

Det måste sägas hedra Castaneda att han mycket snabbt vände ryggen åt berömmelsen för att i stället fullfölja sitt personliga projekt. Han lever sedan länge på hemlig ort, ger inga intervjuer och vägrar låta sig fotograferas. Det är med andra ord också fritt fram för spe-kulationer. Listan över de rykten som cirkulerat genom åren kunde göras lång: Castaneda är död. Cas-taneda är galen och sitter in-spärrad. Castaneda har rakat huvu-det och blivit zenmunk. Castaneda har erkänt att alltsammans är en bluff... Men vad är det nu i dessa böcker som utlöser så starka känslor? Vari skulle själva bluffen bestå??

Mycket enkelt uttryckt består de åtta böckerna av två grundingredi-enser. Dels samtalen med don Juan, Genaro Flores och övriga medlemmar i det shamaniska nätverk som Castaneda flätas in i, dels skildringarna av dramatiska upplevelser på inre och yttre plan. Don Juans verbala utläggningar lyckas nästan alltid ge det gåtfulla förvånansvärt skarpa konturer - flummigare gurus, med betydligt mindre humor, har sannerligen drabbat världen. Nej, det är de ma-giska actionsekvenserna som kan få läsaren att rygga tillbaka in i ratio-nalism och allmän skepsis. Kan man göra arnat när Castaneda sä-ger sig möta talande prärievargar eller mystiska "icke-organiska" vä-

sen, flyga i kråkhamn över öknen, kasta sig utför dödligt branta stup och överleva, eller se människorna i sin omgivning som knippen av vib-rerande ljusfibrer?

Författaren själv är länge djupt kluven inför dessa bisarra upplevel-ser. Han bestormar sin läromästare med frågor: "Var det verkligt? Hän-de det på riktigt??" osv. Han ut-målar sig själv som en trögfattad och envis pragmatiker - vilket na-turligtvis på ett försåtligt sätt för-stärker läsarens identifikation. Men allting som för Castaneda och oss andra blekansikten är livsavgöran-de principer, viftar don Juan raskt bort: vi söker bara de bekväma för-klaringarna, menar han, förklaring-ar som passar oss själva och vår världsbild.

Som kinesiska askar öppnas hela tiden nya perspektiv, och sakta men säkert förskjuts tyngdpunkten från det bisarra och ockulta - fram-

Kritiker har menat att Carlos Castaneda under antropologins täckmantel lagt egna teorier i en fiktiv mästares mun. Andra replikerar att gurun don Juans hela genialitet då faller tillbaka på Castanede själv - något som han själv alltid vägrat göra anspråk på. Vissa påpekar att lärans teser i mångt och mycket återfinns i andra mystika traditioner.

för allt drogerna - till ett slags stor-slagen magisk existentialism. Det är också här som man som läsare träf-fas i hjärtat, och den ideologiska spänningshuvudvärken släp-

per . . . Vad don Juan vill lära Carlos är att världen är outtömlig, att det bara är vårt medvetande och våra inlärda varseblivningsmönster som sätter gränserna för vad vi kallar verklighet. Alla drastiska provokationer han utsätter sina lärningar för tjänar ett enda syfte: att skaka loss dem ur självupptagenhet och vanetänkande, och övertyga dem om deras oförverkligade möjligheter. Den "otadliga krigarens" disciplin är det sanna sättet för dem att utveckla och bevara sin visionära kapacitet, *den inre elden*.

Kritiker har menat att Carlos Castaneda under antropologins täckmantel lagt egna teorier i en fiktiv mästares mun. Andra replikerar att don Juans hela genialitet då faller tillbaka på Castaneda själv – något som han själv alltid vägrat göra anspråk på. Vissa påpekar att lärans teser i mångt och mycket återfinns i andra mystiska traditioner, och att en sådan metafysisk intertextualitet verkar suspekt.

Vad de rent gränsöverskridande inslagen i handlingen beträffar, så finns det flera hållningar att inta. De extrema attityderna – svälja allt, fördöma helt – ter sig bägge fantasilösa. Professor Michael Harner, som själv har shamanism som specialitet och är personligt bekant med Castaneda, menar att denne medvetet leker med läsaren genom att skildra alla händelser lika konkret, oavsett om det rör sig om visionära upplevelser eller handfasta yttre förlopp. En annan antropologiprofessor, José Cuellar, studiekamrat med Castaneda, är också övertygad om dennes förmåga att "göra utomordentligt antropologiskt arbete". Han tillägger att det till synes irrationella i framställningen kan vara en påverkan av tysk fenomenologi – Castaneda har själv hänvisat till Alfred Scheutz och hans avancerade teorier.

Det fortlöpande dramat i böckerna har en peripeti, en halsbrytande vändpunkt, i den fjärde boken, "Berättelser om makt". Den slutar med att Carlos och två andra män som kulmen på sitt läringskap kastar sig utför en ravin. För att överleva ska de tvingas mobilisera all den andliga kraft de dittills byggt upp. De klarar sin uppgift, flygande på "varseblivningens vingar", men ~~bara~~ för att upptäcka att Juan, Genaro och övriga seniorshamaner försvunnit från jordens yta, förtärda av sin inre eld och "fria som om de aldrig existerat . . ."

I fortsättningen ställs Carlos ensam inför uppgiften att axla den magiska manteln och fungera som ny vägvisare, *nagual*, åt de yngre lärningarna. Resultatet blir mycket riktigt en ganska rörig och osannolik historia, "Maktens andra ring". I dag, tre böcker senare, är dock Castaneda på bettet igen. Detta efter att ha ägnat årtal åt att rekonstruera den speciella "undervisning för den vänstra sidan" (människans intuitiva, mystiska sida) som don Juan hela tiden ska ha förmedlat parallellt med övrigt stoff, vid alla de tillfällen då Castaneda befunnit sig i ett förändrat medvetandetillstånd.

Premissen känns onekligen utmanande, men det måste ändå sägas att Castaneda med "Den inre elden" (utk i USA 1984) och nu senast "The Power of Silence" (1987), har återupprättat sin position som förmedlare av åtminstone en sällsynt fascinerande *myt* – om den nu bör anses som postmodern eller toltekisk! Budskapet känns mer avklarnat och moget än någonsin och får en allmänmänsklig dignitet, i det att många tillkrånglade begrepp och magiska tekniker läggs åt sidan som de uttjänta verktyg de är. Castaneda hävdar envist att don Juan existerat och att hans mycket speciella tradition överlevt som ett slags metafysisk motståndsrörelse mot förtrycket under både azteker och spanjorer.

Denna gudlösa mystik är också en lära utan egentlig kult. Ett ofattbart universum har skänkt oss ett medvetande som är kapabelt att återspegla denna gränslöshet. Inför dödens visshet är den andlige krigarens uppgift att frigöra denna förmåga hos sig själv och andra. Ett förhöjt medvetande är hans gengäva till det stora mysteriet – och hans enda sätt att baliarsera skräcken och undret i att vara människa:

"Allt som jag har låtit dig gå igenom . . . har bara varit ett knep för att övertyga dig om att vi människor har mycket mer inom oss än vad vi själva inbillar oss. Ingen behöver lära oss magi. Varje krigare på kunskapens väg tror sig vid en eller annan tidpunkt vara i färd med att lära sig magi – men allt som händer är att han låter sig övertygas om den kraft som döljer sig i hans väsen, och att han är i stånd att nå den."

NIKLAS TÖRNLUND

Castanedabibliografi: Samtalen med don Juan (1974). En annorlunda verklighet (1974). Resan till Ixtlan (1975). Berättelser om makt (1976). Maktens andra ring (1978). Örnens gåva (1982). Den inre elden (1987). The Power of Silence. Simon & Schuster (1987) Utk på svenska som "Tystnadens makt" 1989.

Svenska förlag: AWE/Gebers. De sex första böckerna finns i pocket och samtliga är översatta av Anna Pyk.

Kosmisk massgrav funnen i Lejonet?

Ur
SDS
30/12-86.

□ En jättelik, osynlig gravitationslins, som kan vara en kosmisk massgrav för tiotusen galaxer, upptäcktes för en tid sedan i stjärnbilden Lejonet. Linsen är troligen ett gigantiskt svart hål och den ger en detaljerad dubbelbild av en bakomliggande avlägsen kvasar.

Fenomenet illustrerar perfekt Albert Einsteins berömda gravitationsteori, som är inbakad i den allmänna relativitetsteorin från 1916. Einstein insåg att tunga föremål i rymden måste avböja ljuset som linser. Han förutsåg även att det måste finnas svarta hål, och hans formler visar att universum en gång kommer att störta samman och krossas till oigenkännlighet – precis som en stor galaxhop på en miljon miljarder stjärnor tycks ha gjort i Lejonet.

Den märkliga kraft som vi kallar gravitation lanserades av Isaac Newton i storverket Principia 1687. Newton kunde inte förklara gravitationen, som verkar på enorma avstånd och tycks gå rakt igenom alla hinder. Inte heller har Einstein eller någon annan modern fysiker lyckats avslöja gravitationens fysikaliska natur, trots ihärdiga försök.

"Hopplöst"

– Att upptäcka gravitationspartikeln, gravitonen, är hopplöst med dagens teknik, säger professor Bertel Laurent, Stockholms universitet, svensk expert på tyngdkraft och relativitetsteori.

– Men snart bör man kunna upptäcka gravitationsvågor. Att man inte lyckats hittills måste bero på att det inte inträffat några våldsamma händelser ute i rymden.

Albert Einstein lyckades förklara gravitationen utan att använda kraftbegreppet. Han införde rumtiden, som har fyra dimensioner – det krökta rummet. Krökningen är störst i starka gravitationsfält. Jorden går som på räls längs en väg som den tunga solen krökt. Det är faktiskt fråga om fritt fall: jorden tror den rör sig rakt fram, i själva verket faller vår planet den bekvämare vägen gneom den krökta rumtiden!

Men även Einstein påpekade att det måste finnas gravitationsstrålning, och dagens fysiker är övertygade om samma sak.

Viktlös

Precis som andra krafter i naturen uppträder gravitationen både som partikelstrålning och vågrörelse.

– Att gravitationen skulle kunna fungera utan de kraftförmed-

Gravitationen fyller 300 år, men ännu har ingen lyckats avslöja dess fysikaliska natur, trots att jakten på gravitationsvågor pågått sedan 60-talet. Nu behöver forskarna en ordentlig stjärnsmäll ute i rymden – och den kan komma när som helst, eftersom en röd jätte stjärna i Orion är i dödsryckningar.

Den gåtfulla gravitationskraften har gäckat människan i hundratals år. Forskarna väntar på en supernova för att för första gången kunna registrera gravitationsvågor.

lare som fått namnet gravitoner, håller inte vid närmare analys, säger Bertel Laurent. Vi vet faktiskt mycket om gravitonen, trots att vi aldrig sett någon. Partikeln är viktlös och saknar elektrisk laddning, precis som fotonen, ljusets bärare. Även gravitonen rör sig med ljusets hastighet och den har spinnet 2.

(Spinn är en fundamental egenskap hos elementarpartiklar. Talet beskriver partikelns rotationstillstånd och kan bara anta vissa bestämda värden.)

Varför har fysikerna inte lyckats spåra några gravitoner?

– Det beror inte bara på att gravitationen är en så svag kraft. När man försöker göra sådana mätningar blir det elektromagnetiska störningar på alla nivåer och de ger enorma effekter i de kän-

liga mätinstrumenten, säger Bertel Laurent.

Registreringsförsök

Inte heller gravitationsvågor har forskarna lyckats registrera, men här arbetas det för högtryck. Fysikerna är säkra på att kraftiga gravitationsvågor från rymden kan växelvis trycka ihop och förlänga föremål på jorden.

Försök med känsliga gravitationsantennar har pågått sedan 60-talet. Från och med 1986 är tre stora gravitationsantennar i bruk, en vid Cern i Schweiz och två i USA. De här antennerna är långa rör i rät vinkel mot varandra, inuti går laserljus, som kan mäta mycket små förändringar i rörens längd.

Problemet är att även annat "buller" än gravitation åstadkom-

mer de förändringar som lasern registrerar i rören. Därför samkör man de tre antennerna: endast störningar som kommer samtidigt kan vara gravitationsvågor från rymden.

– Vid internationella fysikerkonferensen i Stockholm i somras samlades forskare från de tre platserna för första gången och jämförde resultaten – men inga samtidiga vibrationer hade noterats, berättar Bertel Laurent.

Regelbundna signaler

Men det finns faktiskt ett indirekt bevis på gravitationsvågor. I USA har en grupp forskare med Joel Weisberg i spetsen i flera år studerat dubbelstjärnan PSR 1913+16. Det är ett våldsamt roterande stjärnsystem, där den ena komponenten är en pulserande neutronstjärna och den andra troligen en osynlig vit dvärgstjärna. Neutronstjärnan sänder ut radiosignaler med jämna, mycket korta mellanrum och de visar hur systemet rör sig.

Forskarna har upptäckt att de roterande stjärnorna förlorar energi i takt med tiden, enligt Einsteins förutsägelser. Förlusterna måste enligt Einstein bero på att systemet avger gravitationsstrålning.

Om vi ska kunna registrera gravitationsvågor direkt, behövs en ordentlig stjärnsmäll ute i rymden. Men forskarna behöver kanske inte vänta så länge. Den tunga jätte stjärnan Betelgeuse i Orion är i dödsryckningar. När den exploderar, vilket kan ske i vår tid, drabbas vi av gravitationsstrålning plus kosmisk partikelstrålning och kanske även en liten värmebölja!

Starkt sken

Betelgeuse, som finns på 600 ljusårs avstånd, kommer att lysa mycket starkt, även mitt på dagen, i supernovatillståndet, som kan vara upp till ett par veckor.

I väntan på denna uppvisning får vi nöja oss med att Newtons gravitationsformler går utmärkt att räkna med även efter 300 år (de används vid uppskjutningar av sonder och raketer) och att Einsteins gravitationsteori hittills gått segrande ur alla tester. Nu vet man att klockor går fortare på höga höjder där gravitationen är svagare, att gravitationens inverkan på tiden gör att ljuset bromsas upp när det passerar tunga kroppar och att jorden går lite fortare runt solen på grund av att solen är het – inte bara vanlig materia har gravitation, utar även energi.

ÅKE HALLGREN

Radiostörningar, bränder och klimatförändringar. . .

□ □ Nästa solfläcksmaximum kommer att slå alla rekord i störningar på jorden, tror amerikanska forskare. Solaktiviteten har under några månader i år visat den brantaste stegringen hittills, och nästa år kan det bli problem på jorden.

"ÄVEN SOLEN HAR FLÄCKAR!"

Strålningen kan bli riskabel för flygpassagerare, satelliter rubbas i sina banor, radiokommunikationer slås ut, telekablar förstörs. Enda ljuspunkten är att den ökade strålningen kan täta ozonhålen över polerna. Solen är inte på sitt bästa humör just nu. Av planeterna har hon tvingats rotera "baklänges" i en trång bana runt solsystemets gemensamma tyngdpunkt. Det kan vara förklaringen till den kraftigt ökade solaktivitet, som noterats under de gångna månaderna. I september nästa år kan antalet solfläckar nå ett maximum, av tidigare icke skådat slag, och detta i sin tur leder till våldsamma utbrott på solen (protuberanser, flares).

Solutbrott i samband med solfläckar betyder ökad kosmisk partikelstrålning mot jorden. Elektriskt laddade partiklar i stora mängder rusar mot vår planet, de flesta fångas upp av jordens magnetfält och följer detta till polerna, där de dansar ner till ackompanjemang av praktfulla norrsken.

Samtidigt böljar jordens väldiga magnetfält fram och åter. Dessa sk jordmagnetiska stormar leder till störningar. De hittills största solutbrotten observerades 1959, då bl a televerket och SJ hade stora problem med bränder och fel på signalanläggningar. Nu har vi även en mängd datorer som kan skadas.

Men det kan bli värre den här gången. I USA har man redan målat upp en pessimistisk bild, med mängder av satelliter som tvingas mot jorden och störtar in i atmosfären, på grund av den kraftiga partikelstrålningen. Flygpassagerare som åker på höga höjder, främst i plan som Concorde, riskerar att genomborras av alltför många kosmiska partiklar från solen.

Tidigare har en del experter velat förklara ozonhålen över polerna med låg solaktivitet under några år i mitten

på 1980-talet. Nu tror man att hålen kommer att täppas igen, strålningen blir intensivast över polerna och reaktionerna i övre luftlagren ökar. Ozonlagret får ett välbehövligt tillskott. Men bara temporärt: det torde stå utom tvivel att utsläppen av freoner bär största delen av skulden till ozonbristen.

Kastar om magnetfältet

Solfläcksmaximum återkommer vart tionde eller elfte år, beroende på att solen kastar om sitt magnetfält. Förra gången vi hade solfläcksmaximum var 1979–1980. Då gick det ganska lugnt till. Minimum inträffade 1986 och nu är solen på väg mot en ny aktivitetsperiod, som kommer ovanligt snabbt denna gång.

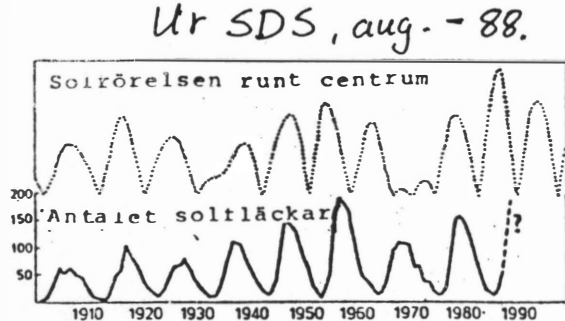
Under våren räknade man 75 solfläckar i mars, 88 i april och 80 i maj. Inget maximum har gått upp så kraftigt från minimum sedan 1840, då man på allvar började räkna solfläckar.

Vid ett maximum kan antalet solfläckar ligga så högt som 150, och det har vanligen ansetts som omfattande aktivitet.

Men nu har några forskare vid US's National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) räknat ut att solaktiviteten kommer att resultera i kanske 200 solfläckar i september 1989.

Någon förklaring till fenomenet ges inte av NOAA, men en oberoende forskare i Kalifornien, Jim Shirley, tror sig kunna ge lösningen på problemet. Enligt New Scientist har Shirley i god tid förutsagt ett extra kraftigt solfläcksmaximum i slutet av detta decennium. Solen befinner sig periodvis en liten bit utanför tyngdpunkten i vårt solsystem. Tyngdpunktens läge dikteras av de tyngsta planeterna, främst Jupiter och Saturnus.

Solen roterar just nu i en liten slinga runt detta centrum, och hela solsystemet vrider sig då som en skivstång med den ena änden betydligt tyngre än den andra – solens vikt dominerar nästan helt.

Här ses sambandet mellan solens rörelse runt planetsystemets tyngdpunkt, och antalet solfläckar, allt sedan seklets början. Ska det bli värre nu än 1959, då SJ och Televerket hade stora problem med bränder och fel på signalerna?

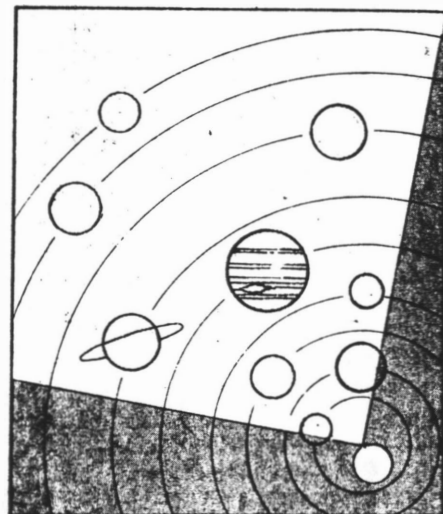
Ingen vet om den här solrörelsen kan åstadkomma extra störningar hos solen, men det finns ett tydligt samband mellan antalet solfläckar under det gångna seklet och denna speciella solrotation.

Inte nog med det. Sedan 1984 har solen dessutom börjat rotera i retrograd riktning, dvs baklänges, runt tyngdcentrum i planetsystemet. Shirley påpekar att denna bana är märklig i jämförelse med genomsnittsriktningen på solrörelsen under de gångna tretton århundradena! Han säger också att den bakvända rörelsen kommer att pågå till år 2000.

Från och med 1989 till och med 1991 är solen tillika närmast masscentrum, och då kan man föreställa sig att rörelsen blir extra påfrestande.

En sådan händelse har enligt Shirley bara ägt rum två gånger förut, nämligen 1623–1633 och 1810–1812. Vid dessa tillfällen skakades jorden av våldsamma vulkanutbrott, klimatet blev kallare, vilket kan ha berott på att vulkanstoft i stratosfären dämpade solljuset.

Shirley tror därför att maximum 1989–1991 resulterar i vulkanutbrott och kyla.

Vart 179:e år ställer sig samtliga planeter på samma sida av solen. Senast hände det 180. Den ovanliga planetställningen kan leda till kallare klimat många år efteråt, menar kinesiska väderexperter.

Teorin om samband mellan vulkanutbrott och solfläckar är inte ny, men de flesta vetenskapsmän är skeptiska till idén. Dessutom misstänker många

att temperaturfall på jorden numera motverkas av drivhuseffekten från mängder med koldioxid i luften.

Det finns fler motsägelser i Shirleys resonemang. Normalt säger man att ökad solaktivitet ger varmare klimat, medan brist på solfläckar leder till kyla.

Under större delen av 1600-talet uppvisade solen inga, eller nästan inga solfläckar. Då var det oerhört kallt, och perioden kallas också för "Lilla istiden".

I Kina har man studerat planetställningar och deras förhållande till klimatet i ett par tusen år. Då och då hamnar samtliga planeter på samma sida om solen, det sker faktiskt med 179 års mellanrum. Denna händelse, som kineserna kallar "synod", inträffade senast 1982, och sedan dessa har vi vid olika tillfällen mer eller mindre kännning av synoder.

Kineser spår kyla

Ett halvår efter en äkta synod hamnar jorden på motsatt sida om solen i förhållande till de tunga planeterna, som rör sig mycket långsamt i sina stora banor runt solen (Jupiter varvar på 12 år, Saturnus 30 år, Uranus 84 år och Neptunus 165 år).

Det är då de verkliga klimatstörningarna kommer, säger kinesiska väderexperter, som spått kyla i trettio till femtio år efter synoden 1982. Det förklaras så här:

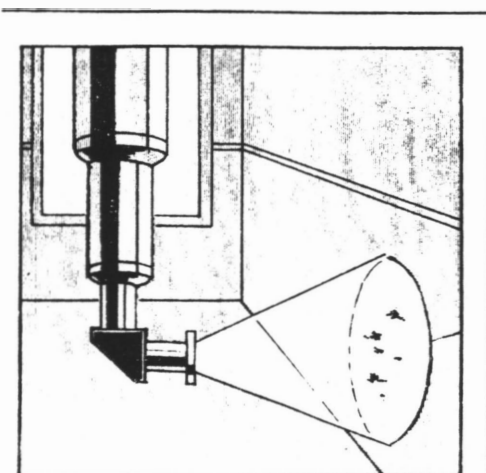
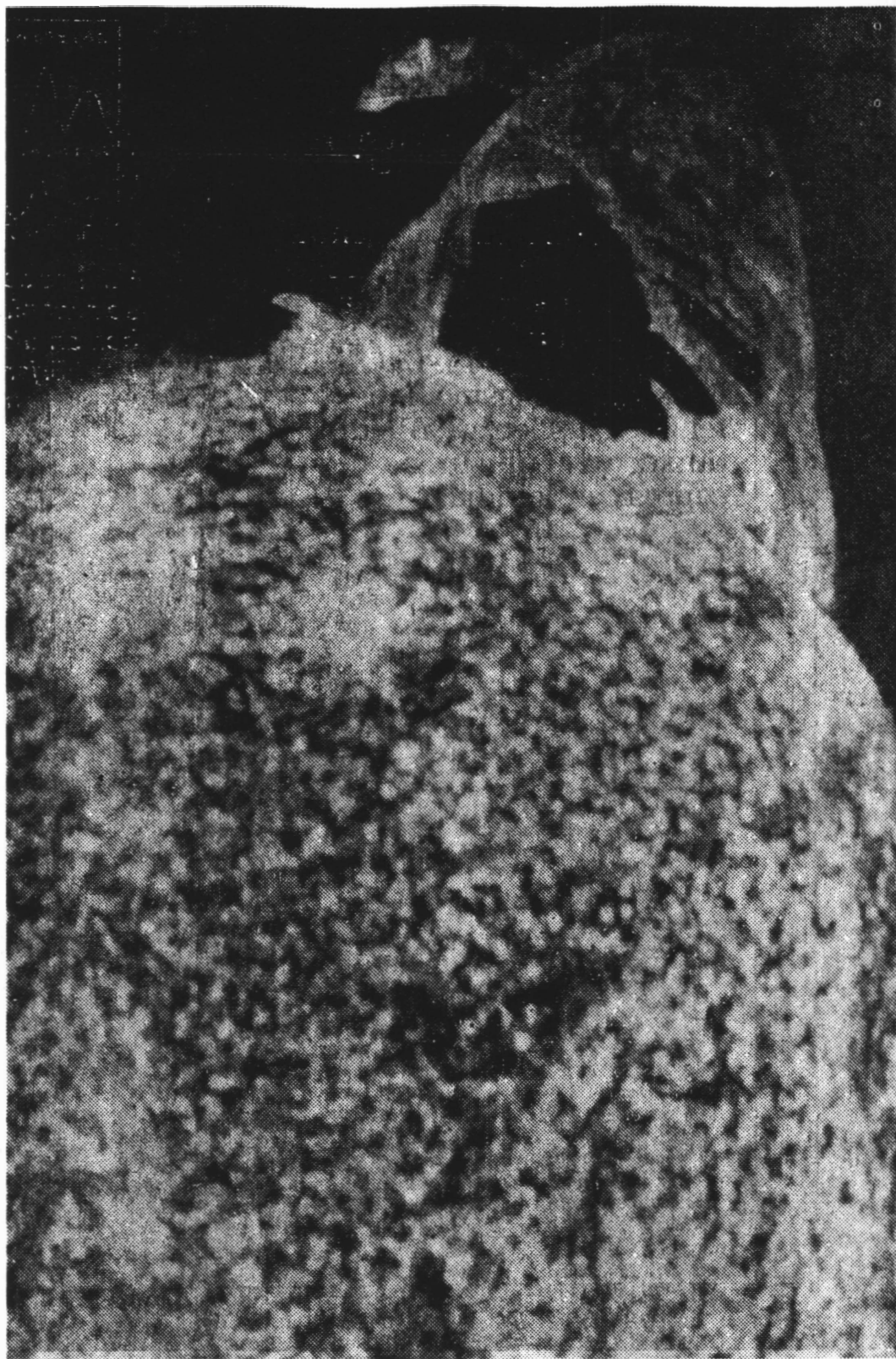
Solen är nu ur balans i förhållande till tyngdpunkten i planetsystemet, men det är inte solens dans, och eventuella solfläckar som påverkar klimatet, utan själva jordbanans förändring. När alla planeterna drar åt samma håll, kan nämligen jordbanan bli uttänjd så mycket som 1,5 miljoner kilometer, vilket innebär en ökning av avståndet till solen med en procent. Då blir värmemängden från solen mindre, och det förklarar övergången till kallare klimat.

Titta aldrig direkt på solen genom kikare eller teleskop! Det kan leda till omedelbar blindhet. Montera i stället upp kikaren mot solen och låt bilden av solskivan falla på ett vitt papper bakom kikaren.

Bäst är att studera solfläckar genom ett teleskop med vinkelokular, då kan man få solens bild på en vägg som ligger i skugga. Det går att få mycket skarpa bilder på det här sättet.

ÅKE HALLGREN

Titta aldrig direkt på solen genom kikare eller teleskop! Solfläckar studerar man bäst via ett litet teleskop med vinkelokular, som projicerar en bild av solen på en ljus vägg i skugga. Ett vitt papper på väggen kan föstås förbättra detaljerna.

Vintergatan leder till svart avgrund

Vintergatan reser mot en mörk kosmisk avgrund i hög fart, två miljoner kilometer i timmen. Målet är en okänd gravitationskälla, som är mäktiga svår att förklara. Men det kan vara en ring av kosmiska strängar, som samlat på sig stoft under miljarder år.

Radien hos massanhopningen har beräknats till mellan 300 000 och tre miljoner ljusår. Dess massa kan uppgå till mer än hundratusen galaxmassor. Men några lysande galaxer finns inte i detta område av rymden; från jorden ser det ut som ett gapande tomrum.

Lyckligtvis är den väldiga materiaanhopningen avlägsen, avståndet dit är cirka 300 miljoner ljusår. Våra granngalaxer befinner sig på resa i samma riktning, och på senare tid har astronomerna kunnat göra så noggranna beräkningar av galaxernas flykt att de vet precis var gravitationskällan finns: mellan den stora galaxhoppen i stjärnbilden Virgo och den ännu större supergruppen Hydra-Centaurus. Den mörka materien ligger för övrigt bakom denna supergrupp.

Vad är då detta? Utgångspunkten till en förklaring är att det finns mängder med mörk materia ute i världsrymden, som inte hunnit bilda galaxer och stjärnor, eller kanske rättare: som inte kan och aldrig kommer att bilda några lysande världar.

Svårigheten är att skapa en teori som förklarar att sådana gas- och stoftmängder kan koncentreras till ett ställe i rymden utan att galaxer skapas.

Ögla av strängar

En möjlig teori – och den anses vara minst lika bra som någon annan – är att det i detta

"tomrum" finns en ögla eller ring av kosmiska strängar.

Sådana strängar kan finnas i alla storlekar och alla har de skapats i Big Bang, urexplosionen. I begynnelsen var universum mycket litet, temperaturen var extremt hög, liksom densiteten. Strängarna kan vara relikter från skapelsen. Vissa strängar blev långa som universums diameter, andra förvandlades till jättelika ringar, medan ett stort antal bildade de minsta partiklarna elektroner och kvarkar.

De längsta strängarna är enligt teoretikerna oändligt smala, massalösa trådar, som paradoxalt nog utövar mycket stark gravitation.

Strängarna kan bidra till att galaxerna radar upp sig som väldiga pärlband, galaxhoparna kopplas samman i storslagena filamentstrukturer. Senaste upptäckten i den vägen kom i höstas: Vår egen galax Vintergatan är medlem i en galaxkedja som är en miljard ljusår lång.

De kosmiska strängarna kan även fungera som gravitationslinser: de förväntas då ge skarpa dubbelbilder av stjärnor och galaxer. Många astronomer letar nu efter sådana dubletter. Dessa ska dock inte förväxlas med liknande som redan hittats i mängder. Man kan t.ex. se kvasarer (avlägsna galaxer) i två eller flera upplagor, på grund av att ett svart hål eller en tung galax ligger framför och fungerar som gravitationslins. Om kvasaren ligger bakom en sträng uppstår två bilder, en på var sida om strängen och långt ifrån denna.

Virgo och Hydra

I området mellan stjärnbilderna Virgo och Hydra ser det ut som om en kosmisk sträng i ringformat etablerat sig. Dess starka dragningskraft kan förklara varför så mycket mörk materia, gas och stoft, samlats där utan att gasmolnen kunnat

kollapsa till galaxer och stjärnor. Att hela universum styrs av strängar på mikronivå, i atomernas värld, är en teori som diskuterats sedan 1970-talets början.

Teorin har framtvingsats ur svårigheterna att förena Einsteins allmänna relativitetsteori med kvantteorin. Den förra beskriver universum i stort, den andra omfångar matematiken i atomernas värld. Båda har varit mycket framgångsrika vid alla tester.

Men hittills har man inte lyckats beskriva gravitationen med hjälp av kvantmekanik, och det verkar som om de båda teorierna utesluter varandra.

Här kommer strängteorin till hjälp: Om man tänker sig att alla partiklar i universum, elektroner, protoner, fotoner etc är vibrerande strängar med olika energi, i stället för punktförmiga energikoncentrationer, visar det sig att ett speciellt vibrationstillstånd motsvarar en graviton, dvs den partikel som förmedlar gravitationen.

Supersträngteorin

Mycket forskning ägnas nu åt den nya teorin för de minsta beståndsdelarna som kallas supersträngteorin. Forskarna hoppas kunna beskriva alla naturens krafter med hjälp av strängar.

Professor Lars Brink vid institutionen för teoretisk fysik, Chalmers, Göteborg, är en av pionjärerna på detta område.

– Det stora resultatet är att supersträngteorin i alla dess varianter löser det väldiga problemet att förena kvantmekanik med gravitation. Svårigheten är att utveckla en fungerande matematik för strängarna.

– För att supersträngteorin ska fungera måste vi utrusta universum med tio dimensioner. De tre första dimensionerna är våra vanliga rumsdimensioner, den fjärde är tiden. Sedan tillkommer ytterligare sexrumsdimensioner, som vi

inte kan se, eftersom de är så små. Men om vi kunde sätta oss inuti en elektron och betrakta omgivningen skulle vi uppfatta även dessa sex dimensioner.

Förklaringen till de tio dimensionerna är följande: I den första lilla sekundbråkdelen av skapelsen, var världsalldet mycket litet och kompakt. Då var de nio rumskoordinaterna helt likvärdiga.

Men så skedde en våldsam explosion: universum blåstes upp och de tre rumsdimensioner vi så väl känner idag följde med. Tiden skapades. De sex övriga rumsdimensionerna kröktes in i sig själva. Att de inte kollapsade helt förklaras med kvantteorin. Dessa små energiknippen blev de minsta partiklarna, eller supersträngarna. De är mycket korta, 10^{-35} meter, och oändligt smala. Energin (massan) hos strängarna bestäms av vibrationstalen.

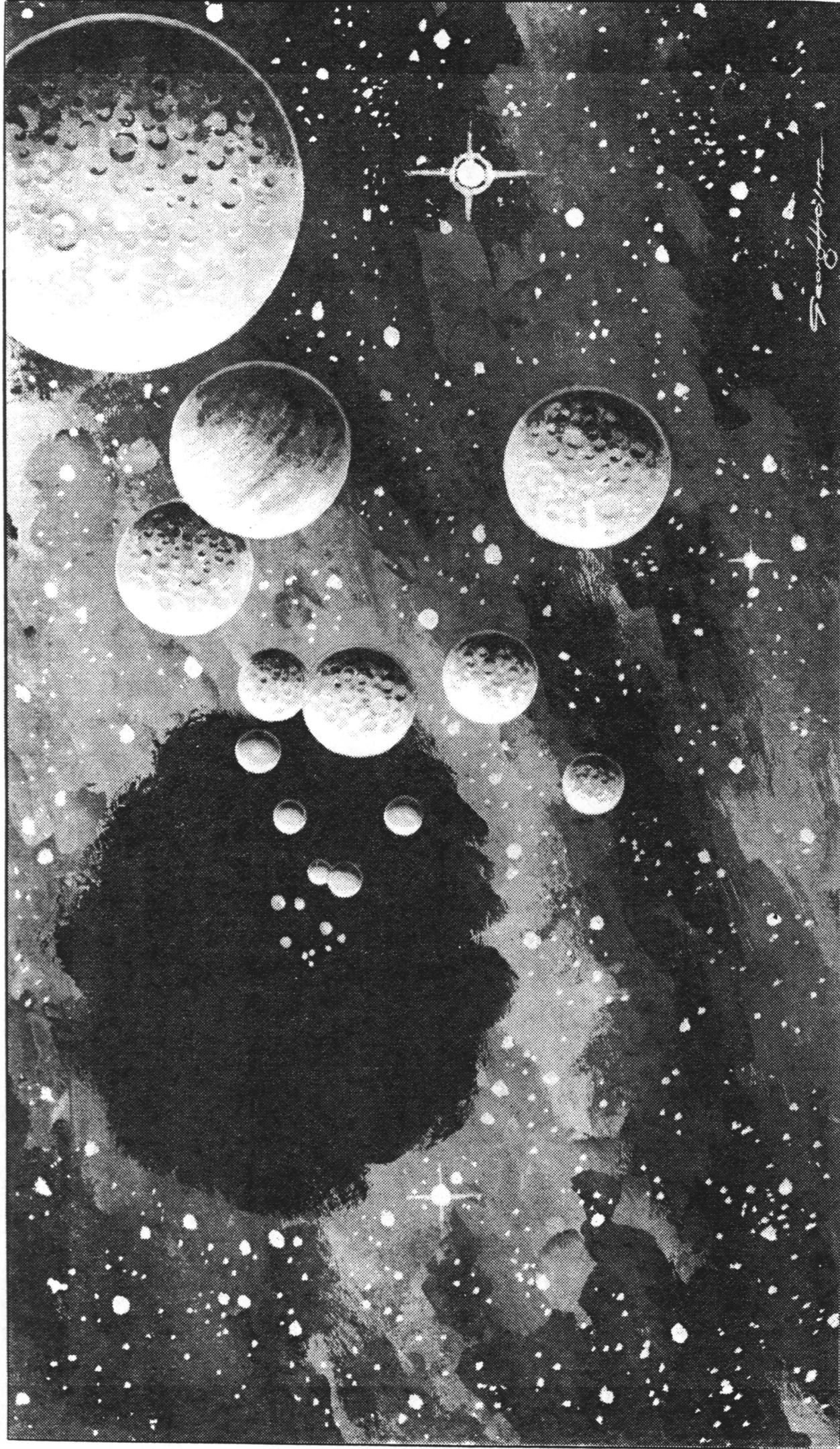
Big Bang inspirerar

I dag arbetar många fysiker med Big Bang, som mäktig inspirationskälla. Det finns så starka indikationer att det förekommit en urexplosion att nästan alla vetenskapsmän accepterar denna teori.

I stort får vi upplysningar om Big Bang bl a via den kosmiska bakgrundsstrålningen från universums heta tillstånd för cirka 15–18 miljarder år sedan. Den ursprungligen mycket kortvägiga strålningen har sträckts ut på grund av universums utvidgning och kan nu hittas i mikrovågsområdet.

Bakgrundsstrålningen är jämn i alla riktningar – utom mot det gigantiska mörka stoftmoln, dit Vintergatan och dess grannar är på väg i hög fart. Bakgrundstrålningen fungerar som en kosmisk hastighetsmätare, och den visar att vi reser mot ett okänt mål med nära 600 km/sek eller cirka två miljoner kilometer i timmen.

ÅKE HALLGREN

Mellan stjärnbilderna Virgo och Hydra ligger anhopningen av mörk materia som från jorden ser ut som ett tomrum. Vintergatan är bara en av de galaxer som är på väg dit. Avståndet är 300 miljoner ljusår.

TECKNING: GEORG HOLM

Så här i jubileumstider är det kanske lämpligt att spekulera över tiden som sådan. Det är en tid då man ser bakåt i tiden och plockar lite i minnenas garde-rob. Då har jag en fråga att ställa till oss alla; Har ni aldrig upplevt, att ett fjärran minne dyker upp inom er så starkt, att ni upplever er vara där och just då, som om ingen tid alls passerat däremellan? Det är, som om man inom sig hade en dörr, och kunde man springa in genom den dörren, så kunde man komma ut genast som en tioårig pojke på sommarlov vid en sjö eller på en äng med dofter och vänner lika levande som då. Och du är den som du var då och har pojkens eller flickans känslor. Det är som om allt finns bevarat någonstans inom oss såsom ett tidlöst nu, där allting förblir nytt och ungt.

Hos MIS har vi alltid varit lite småbusiga, och tiden och rummet har vi väl redan krökt åt alla håll.

Emellertid var jag och lyssnade på ett föredrag hos Filosoficirkeln i Lund. Det var Lars Rydbeck som talade om de gamla grekernas tidsupplevelse. Han sa, att grekerna hade inget uttryck för framtiden. Då de talade om framtiden så talade de om den som om den vore förfluten tid.

Grekerna hade framtiden bakom sig. Ändå var de älskare av nuet.

Detta fick mig att fundera lite om tiden. Hur kan tiden egentligen vara någon annan stans än bakom oss?

Varje gång vi talar om tid eller tider, så talar vi om förfluten tid. Den enda tid som finns, om den finns, är förfluten tid. Den är blott en mätskala för minnen, ett arkiv där händelser sorteras i nummerordning. Kronologisk tid; Kronos var en grekisk gud och ordet betyder just tid.

Nutid, såsom vi uppfattar ordet i vardagligt tal, finns inte. All upplevelse består av sammanfogade i sig själva ogripbara smådetaljer till en större händelsekropp som vi upplever som en situation. Alla mentala begrepp består av sammanfogade smådelar till en begriplig helhet, till ett ting eller en händelse som vi kan ha begrepp om. När vi så tycker oss göra en upplevelse, när vi över huvud taget kan uppleva den, då har den redan hänt.

Nyheter finns inte, de är bara det senast upplevda. Nyheter är det som vi inte hunnit upprepa tills vi upplever det som gammalt.

Nyheten är alltid gammal när den når oss, t o m då vi själva skapat den. Ty allt vi någonsin kan ha begrepp om tillhör det förflutna. Medvetandet i sig självt består av det förflutnas byggstenar, och en "ny" händelse uppenbarar sig redan första gången för oss i förfluten tid och möts med förflutna tankar. Vår hjärna kan aldrig fånga nuet. T o m ögats syn tar tid att nå hjärnan så att vi kan uppfatta något genom sinnena.

Hur långt är ett nu? En minut eller en sekund? Den som på det sättet söker nuet är dömd att vandra i evighet utan att någonsin nå fram, och att springa efter sig själv utan att någonsin hinna ifatt.

Vi är hjälplöst varelser av det förgångna ...

Med framtiden är det ännu värre. Den är bara en ren spekulering och har ingen reell existens. Men vi ser ju att den kommer! Kom inte år 1988 efter år 1987? Nej, det är bara en mental konstruktion, ett mätsystem som tyckes hjälpligt fungera. Kunde vi uppleva tid utan förändringar?

Framtiden är att stå på Malmö centralstation för att gå på tåget till Lund. Det ska enligt tidtabellen vara framme kl 13.05. Troligen kommer det också fram ungefär vid den tiden, och denna beräkning anser vi vara lagd till framtiden.

Men detta är en sannolikhetskalkyl och inget bestämt. Tåget kan spåra ur. Terrorister från Landskrona kan kapa tåget och tvinga det till Landskrona. Och beräkningen ligger i den förflutna tiden.

När vi tänker på tiden så gör vi det genom händelser. Vi mäter den genom historia. Framtidsbilderna är fantasier av det förflutnas stoff, allt vi kan föreställa oss tillhör det förflutna. Det VERKLIGA nuet är tidlöst och lika närvarande i alla "tider", som en film. Du kan se filmen på en biograf och uppleva den genom dess historia och den tid den tar - du har en tidsupplevelse. Men du kan också ta ut filmen ur projektorn och hålla hela filmen i din hand samtidigt i samma tid.

Se på de gamla MISarna nu i jubileumstider. De bär hela MIS historia inom sig JUST NU. Det är också vad jubileet är, inte en blick på det förgångna utan en blick på 30 år samtidigt närvarande HÄR OCH NU ... inom oss.

Universum trollades fram

Fylld med ett falskt vakuum innehållande energi trollades universum fram som en kanin ur en hatt! Bakgrunden till denna "enkla" skapelseakt skisseras här av Allan Rydén.

Vad finns i ett tomrum? Den frågan utgör en paradox för vanligt sunt förnuft-tänkande. Den teoretiska fysiken väjer dock inte för problem av denna typ. I stället är det högst meningsfullt för fysikern att grubbla över vad tomrum — vakuum — egentligen är för någonting.

Sverker Fredriksson är docent i teoretisk fysik vid tekniska högskolan i Stockholm och tillhör dem som funderat över problemet tomrum. I senaste numret av Forskning och Framsteg (5/86) berättar han initierat och intressant om tomrummet såväl i atomernas lilla värld som i rymdens vida.

Einsteins allmänna relativitetsteori från 1916 är utgångspunkten i Fredrikssons artikel. Den teorin tolkar verkligheten så att en materiekulpa drar till sig en annan materiekulpa genom att förändra själva rymden. Tomrummet kring en stor himlakropp kröker sig faktiskt en liten aning. Experiment har visat att ljus från avlägsna stjärnor böjs av litet då de passerar tex solen, dvs rymden är krökt omkring solen.

Elva dimensioner

Einstein arbetade med de fyra väl kända dimensionerna längd, bredd, höjd och tid, men hans teori visar sig bli

ännu "vackrare" i ett universum med elva (!) dimensioner. Forskarnas senaste modeller för tomrummets "krokighet" visar det. De föreställer sig att det finns små osynliga bollar i sju (!) dimensioner i varje punkt i tomrummet!

Materia ändrar alltså tomrummet omkring sig. Men materia är också en form av energi enligt Einsteins välkända formel $E = mc^2$. Det är dock inte så enkelt att värmens energi i en ugn kan omvandlas till färdiga pepparkakor av fast materia. Energi och materia kan i stället bytas mot varandra under särskilda förhållanden och då med tomrummet som förmedlare. Det kan skrivas mer formellt:

Energi + vakuum ger materia + antimateria.

Antimateria

Idén till denna process kommer från den numera bortgångne engelske fysikern och nobelpristagaren Paul Dirac. Han lyckades med att i teorin sammansmälta relativitetsteori och kvantteori för en partikels rörelse. Han fick också fram en lösning till ekvationerna, som beskrev vanlig materia med den skillnaden att den hade energin mindre än noll. Han gav denna materia namnet antimateria.

Kritiker påpekade att naturen alltid vill befinna sig i ett så lågt energitillstånd som möjligt. Finns det materia med lägre energi än noll borde den, enligt kritikerna, redan ha "fallit ned" i dessa energitillstånd.

Osynlig materia

Paul Dirac invände då att alla tänkbara tillstånd med energi mindre än noll redan är upptagna av en osynlig materia. Denna blockerar vår synliga materia från att falla ned till den lägre energin och försvinna! I denna värld blir därför paradoxalt nog tomrummet fyllt av partiklar — osynliga, men ändå!

Det går att "pumpa upp" en dold partikel till positiv ener-

gi så att riktig materia skapas. Det är också möjligt att i experiment "suga fram" dold materia ur vakuum med hjälp av ett kraftfält.

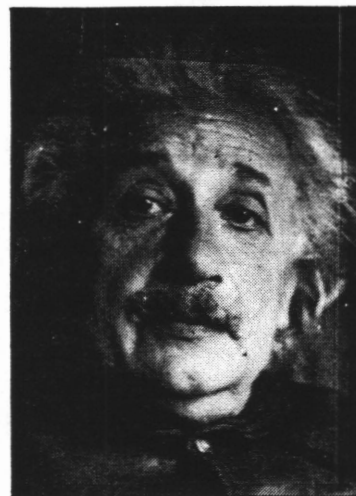
Kvarkarna

Finns det då något sätt att "knuffa undan" den dolda materien i vakuum, att "tömma" det? Några forskare tror att atomkärnans byggestenar, de s k kvarkarna, klarar det konststycket.

De teoretiska fysikerna spekulerar i att vakuum kan hjälpa vissa partiklar att skaffa sig massa, trots att de borde ha massan noll enligt grundteori. Man kallar dessa vakuum för falska vakuum.

Förbjudet

Teorin får sin tillämpning på universums skapelse. He-

● Einstein

la universum uppstod ju som en explosion i "ingenting". Varifrån kom materien och explosionskrafterna?

Beräkningar visar att universum utvidgade sig snabbare än ljusets hastighet alldeles i början. Men den hastigheten är förbjuden enligt Einsteins relativitetsteori. Därför återstår möjligheten att universum var *tomt* under den första bråkdelen av en triljondels sekund.

Det var bara rymd som

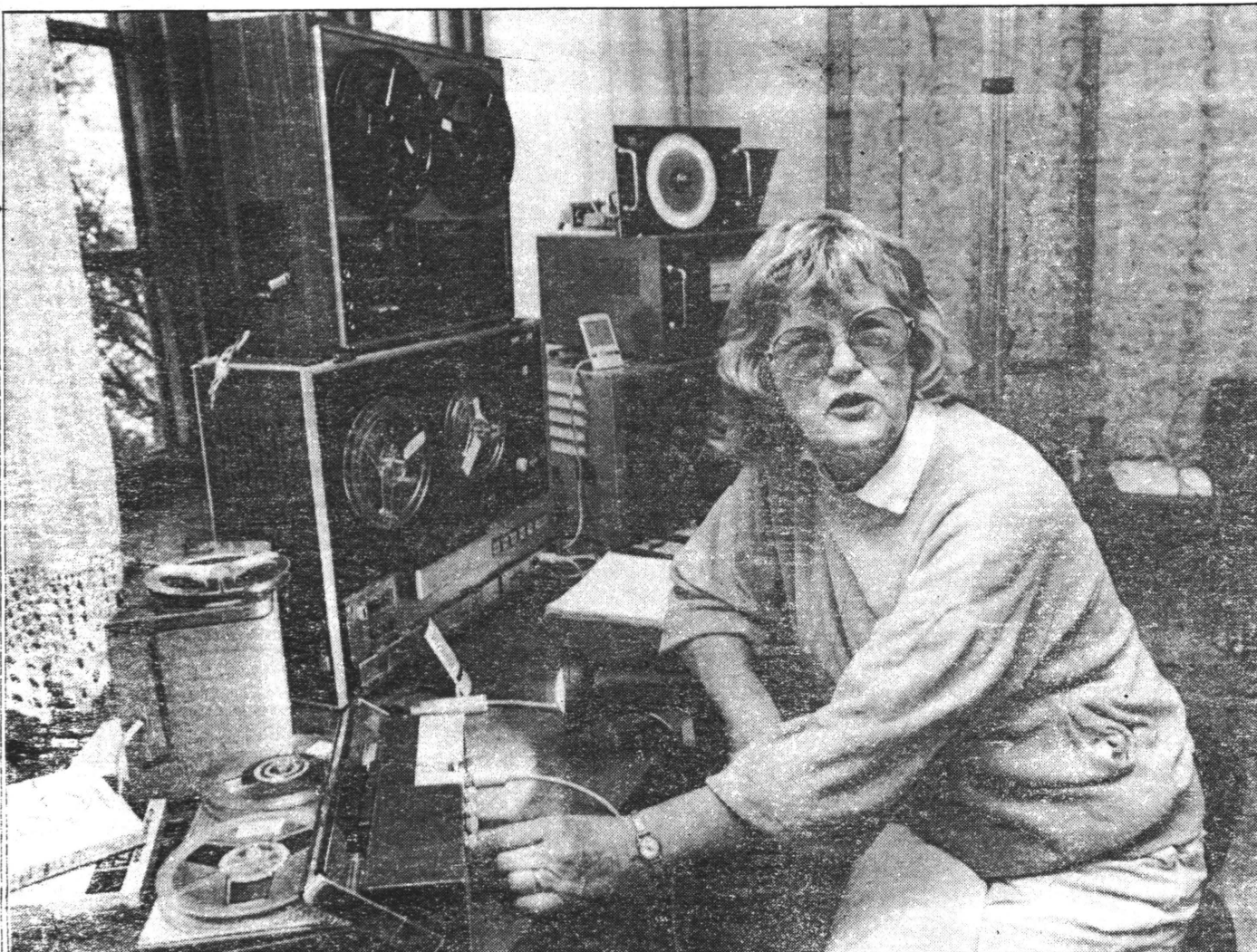

● Dirac

skapades allra först — varken synlig eller osynlig materia — ur ett falskt vakuum, som innehöll energi. Den senare omvandlades sedan till materia i vårt universums galaxer, stjärnor och planeter.

Universum trollades fram som en kanin ur en hatt fylld med ett falskt vakuum innehållande energi. Enkelt, eller hur? Simsalabim!

Allan Rydén

Här sitter Lis Wernerot och hör de döda pratar. En del av samtalen har hon t o m spelat in på band som enligt experter är något av det bästa de hört

Bild: Ronny Johannesson

I Lis radio pratar de döda

Av Boel Gerell

Johan, Stefan och Berit. På onsdagarna pratar de i Lis Wernerots radio. Först så tyst att hon knappast ens hörde. Sedan allt tydligare.

– Hej Litsi, säger de. Vi är de döda från den andra dimensionen.

– Minst 1000 personer runt om i Sverige har hört den här sortens röster, berättar parapsykolog Örjan Björkhem. Vissa har fångat upp ljuden i en mikrofon. Andra har gjort som Lis Wernerot, fått in främmande röster på radion.

Första gången de döda tog kontakt med Lis Wernerot var 1966. Svagt, svagt hörde hon någon berätta om ett hus vid en stor gårdssplan med kullerstenar.

– Först senare förstod jag att det var ett tecken, berättar Lis Wernerot. Vad rösten beskrev för mig var mitt hus i Västra Vemmenhög. Ett hus som jag vid den tiden varken sett eller funderat det minsta på att köpa!

Samma år hörde hon författaren Friedrich Jürgensen berätta om näst intill liknande fenomen vid ett av sina föredrag.

– Jag tog kontakt med honom direkt, berättar Lis Wernerot. Vi talades vid om de röster jag hört och slutligen visade han hur jag skulle ställa in radion för att höra ännu bättre.

Skaffat en studio

Men när Lis Wernerot väl var hemma igen hade hon helt glömt bort hur det var hon skulle göra.

– Först satt jag bara och vred mellan kanalerna på måfå, berättar Lis Wernerot. Sedan, plötsligt, hörde jag en röst säga: "1425..." Tydligt och klart var det, men sedan inget mera.

Efter en del funderingar kom hon på att 1425 troligen var det samma som 1425 MW, det vill säga en frekvens på radion.

– Och så snart jag fått radion rätt inställd hörde jag dem, berättar Lis Wernerot. Svagt sade någon till mig "Litsi, du är vår nya sanna vän..."

Sedan dess har Lis Wernerot fått hjälp av en radiotekniker att inreda en studio och skaffa ny och bättre utrustning.

– Dessutom flyttade vi så småningom till Västra Vemmenhög, berättar hon. Här hörs rösterna mycket bättre! Kanske är det havet som gör det lättare för dem att få fram sina sändningar, eller så har de fått bättre utrustning liksom vi.

Oftast hör hon två röster, en man och en kvinna, som verkar sända sina meddelanden från en studio.

– Dessutom har jag fått kontakt med några som alldeles nyligen gått över, säger Lis Wernerot. En förtvivlad mamma skrev till mig och berättade om hur hon förlorat sin son i en bilolycka. Jag är ju inte något medium, så jag tänkte bara skriva ett brev och beklaga att jag inte kunde hjälpa henne. Men då, plötsligt, satte jag på radion och fick höra någon säga "Det är Stefan. Hälsa i brevet!"

I början på förra året blev sändningarna plötsligt annorlunda. I stället för att bara höra de döda kunde de nu till och med samtala med varandra och utbyta meddelanden.

– Och vi har ju inte någon sändare! säger Lis Wernerot. Ändå verkar de höra oss och svara på våra frågor.

Några av sina samtal har Lis Wernerot spelat in på band. Dessa har experter som Örjan Björkhem och Friedrich Jürgensen fått höra och kommentera.

har hört. Men så länge man inte varit med och kontrollerat själva inspelningen är det svårt att veta vad man skall tycka.

Länken till de döda

Varje onsdag i skymningen sitter Lis Wernerot i den lilla studion tillsammans med sin tekniker. Det verkar som om de döda börjar sända först då det blivit mörkt, omkring åtta på kvällen.

– De vet att vi träffas på onsdagar, säger Lis Wernerot. Så snart vi satt på radion är de så ivriga att prata med oss att de nästan talar i mun på varandra.

Flera gånger har hon hört avlidna vänner och släktingar hälsa och säga sina namn.

– Min systerdotter Berit pratar jag ofta med, säger Lis Wernerot. Hon är som en länk mellan mig och de andra döda.

Men det är inte mer än en gång som någon av andarna har visat sig för henne direkt.

– Jag minns att det var på juldagsmorgonen 1977, berättar Lis Wernerot. Då, tio i fyra, började hunden plötsligt skälla och jag vaknade och såg mot dörren. Där stod min sväger i sin randiga pyjamas! Senare får jag veta att han har dött i sin säng den natten, exakt tio minuter i fyra...

Så småningom tänker Lis

Wernerot filma de döda med en videokamera.

– An så länge har vi inte gjort några direkta försök, säger Lis Wernerot. Men det verkar inte som om de döda skulle ha något emot det. En gång sade de till och med "Nu är det dags för experiment 1".

Liknande försök har Friedrich Jürgensen hållit på med i flera år, även om han inte visat filmerna för någon utom en liten grupp forskare i Tyskland.

– Hans filmer handlar mest om hur man bär sig åt för att nå andarna, säger Lis Wernerot. Vad jag vill är att de skall visa sig för mig direkt på filmen.

Felet är bara att all denna nya utrustning kostar mängder av pengar, som Lis Wernerot inte har.

Det är så många som är rädda för det okända, säger Lis Wernerot. Därför är det svårt att hitta någon som vill satsa pengar i mina försök.

Just Sverige är annars det land i världen där flest visat sig intresserade av parapsykologiska fenomen.

– Jag önskar att jag kunde överbevisa alla dem som tvivlar på mig, säger Lis Wernerot. Men folk är så rädda för allt som är nytt. Vem trodde på rymdskepp för hundra år sedan?